HJÄRNKRAFT PREMIÄR - DIGITALA KURSER SE SIDAN 11

HJÄRNKRAFT

2-2022

Utges av Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft

www.hjarnkraft.se

TREVLIG SOMMAR!

Alla riksdagspartier svarar på hur de vill verka för att en jämlik hjärnskaderehabilitering ska finnas tillgänglig för alla, oavsett var man bor?

Emmi Trygg vill hjälpa andra efter bilolyckan!

Vilka vill du se här efter valet i höst?

● 5 TIPS PÅ MINNESHJÄLPMEDEL 10 ● TBE-UTBILDNING 12 ● HJÄRNSKAKNING 14

MTM gör talböcker, taltidningar, punktskrift, lättlästa böcker och lättlästa nyheter.

Vi ger alla möjlighet att läsa.

MTM
MYNDIGHETEN FÖR TILLGÄNGLIGA MEDIER

INNEHÅLL #2

03 LEDARE

06 PORTRÄTT
Emmi Trygg berättar om sitt engagemang i Hjärnkraft och om att studera på högskola trots konsekvenserna efter hjärnskada.

10 HJÄLPMEDEL
Emmi Trygg tipsar om sina fem favorithjälpmedel för att komma ihåg saker.

11 NYHET - DIGITALA KURSER
Nu lanseras Hjärnkrafts första digitala kurs Psyk-E bas Anhörig.

12 NKC ÄR IGÅNG
Tllsätter arbetsgrupper och knyter till sig kompetenser.

13 UTREDNING
Kommer staten att ta ansvar för all personlig assistans?

15 UTBILDNING
Rehabilitering av barn och unga

17 VALFRÅGOR 2022
Riksdagspartierna svarar på Hjärnkrafts valfrågor.

30 SEKTIONERNA
Hjärnskakningssektionen på konferens i Köpenhamn.
Succé för TBE-sektionens utbildningsdag.

34 FÖRENINGSUTVECKLING
Vi vill växa - så bildas ideell förening

36 LANDET RUNT...
Patientkontrakt i Region Skåne
Årsmöte i Gävle
Årsmöte i Västra Götaland
Crossfit i Västerbotten
Folkrace i Örebro
Att leva hela livet i Göteborg

30 SOMMARKRYSS

Välkommen till oss i Calpe!

Rehabilitering 2-4 veckor, individuellt och i grupp (max 12 deltagare).

Helhetssynen är grundläggande i vår rehabilitering vilken anpassas efter just dina behov, förutsättningar och önskemål både fysiskt, mentalt och socialt.
På plats möter du ett specialiserat, kunnigt och engagerat rehabteam som tillgodoser att din rehabperiod ger dig det du behöver.

Vi ger stöd och information till dina närstående genom samtal, föreläsningar och möjlighet till egen aktivitet som SPA och SPA-behandlingar, träning och utflykter. Nytt för i höst är en guidad vandring genom det fantastiska bergslandskapet som omger Calpe och närliggande byar.

Staden Calpe har en utmärkt kombination av historia och modernitet. Den tidigare fiskbyn är i dag delad i en äldre del med små gränder, restauranger och butiker och en modernare del med affärer och restauranger från världens alla hörn. Ute i Medelhavet reser sig den vackra klippan Ifach 332 m.ö.h.

Boende på hotell**** **med halvpension.**
Hotellet håller mycket hög kvalitet och ligger direkt invid den långa sandstranden och plattlagda strandpromenaden.

Ni kan även boka kort- eller långtidsboende på något av våra fina hotell, med eller utan aktiviteter.

Vi är behjälpliga med ansökan om förhands- och efterhandsbesked för finansiering.

Varmt välkomna att besöka vår hemsida eller kontakta oss för pris och mer information.

CercaDeTi Rehab AB
0766-470 447 • info@cercadeti.se
www.cercadeti.se

Rehab i Calpe sedan 2012

HJÄRNKRAFT

– Nr 2 2022

Ansvarig utgivare
Leif Degler

Chefredaktör
Kerstin Orsén

Redaktionskommitté
Leif Degler, Cecilia Boestad, Marie-Jeanette Bergvall, Pia Delin och Kerstin Orsén.

Grafisk form & layout
Kerstin Orsén

Omslag
Riksdagshuset. Foto: Camilla Svensk/ Sveriges riksdag.

Adress
Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft
Nybohovsgränd 12, 1 tr
117 63 Stockholm

Telefon: 08-447 45 30
Tel.tid: må - tors kl 10-16
E-post: info@hjarnkraft.se
Hemsida: www.hjarnkraft.se

Utgivningsplan

2022	deadline	utgivning
nr 1	17/1	24/2
nr 2	2/5	15/6
nr 3	15/8	26/9
nr 4	24/10	2/12

Annonser
Bengtsson & Sundström Media

Tel: 08-10 39 20
E-post: hjarnkraft@bs-media.se

Prenumerationspris
250 kronor per år.

Medlemsavgift:
Enskild 220 kronor/år.
Familj (på samma adress)
340 kronor/år.
Plusgiro: 90 05 07-5

Hjärnskadefonden,
90-konto för insamling:
PG 90 05 07-5

90 KONTO SVENSK INSAMLINGS KONTROLL

Tryck
Mixi Print AB 2022.
ISSN 1651-5714

Kopiera gärna artiklar och citera ur tidningen men ange alltid källa.

Hjärnskadeförbundet HJÄRNKRAFT

HK LEDARE - SIGNERAT

Gör din röst hörd den 11 september

Stort tack till alla medlemmar som formulerat de frågor som är viktigast för er inom hjärnskadeområdet inför valet 2022. Vi har fått svar från samtliga riksdagspartier. Läs deras svar och bocka i om du håller med eller inte.

Leif Degler

Den kommande mandatperioden kommer utan tvekan att kantas av stora sakpolitiska beslut. Det pågår ett krig det krig i vårt närområde som medfört att Sverige ser sig nödsakad att överge sin långa tid av allians-frihet och tillsammans med Finland ansöka om medlem-skap i NATO.

NÄR VI GÅR TILL VALLOKALEN ska vi ta ställning till många svåra frågor. Vi påverkas alla av stigande matpriser, allt högre energi- och bensinpriser, hög arbetslöshet och en organiserad brottslighet som också letat sig in i våra välfärdsområden. Samtidigt blir klimatomställningen alltmer akut.

FOTO: DREAMSTIME.

Därför vill jag be er att göra ert absolut bästa för att sätta er in i den faktiska politik som partierna står för och driver. Testa er på diverse tidningars Valbarometrar, riks- såväl som regionalt och lokalt.

När det gäller funktionshinderpolitiken har Funktionsrätt Sverige lyckats få intervjuer med partiledarna eller deras representant som går att ta del av i efterhand, läs mer på sidan 14. Hjärnkraft har utifrån era förslag ställt egna frågor till partierna. De vill jag be er att läsa och begrunda, från sidan 15.

EN SAK SOM INTE FÅTT medial uppmärksamhet är statsbidraget till funktionsrättsorganisationer. Alltså de medel som vi ansöker om till Socialstyrelsen varje år och sedan redovisar kommande år. Summan har inte höjts nämnvärts sen år 2000. Då var summan 163 miljoner kr som fördelades på 43 organisationer. År 2022 är summan 188 742 000 kr som fördelas på 65 organisationer, varav 50 inom Funktionsrätt Sverige. *Källa: Socialstyrelsen.*

Det innebär en urholkning på cirka 85% bara vad gäller löner. Sen tillkommer ökade kostnader för lokaler, utrustning, resor etc. Vi närmar oss en halvering av vad vi skulle fått med en något så när normal uppräkning.

Själv insåg jag vidden av problemet under hösten ifjol när jag började undersöka bidragen nationellt, regionalt och lokalt. I december drog jag det som en punkt för de cirka 20 ordförande som var närvarande inom Funktionsrätt Sverige ordinarie möte.

I januari var vi 47 närvarande, en strålande hög närvarosiffra! Vi diskuterade här bl.a. hur går vi skulle gå vidare. Elisabeth Wallenius, ordf. Funktionsrätt Sverige, Nicklas Mårtensson, generalsekreterare, Ann-Christin Sandberg, Attention och jag från Hjärnkraft fick mandat att arbeta vidare med frågan. Vi har uppvaktat Lena Hallengrens statssekreterare Tobias Gerdås där vi presenterade ytterligare material och underlag. En konsekvens av ett ständigt urholkat bidrag är att vi organisationer kommer ha svårt att utföra det arbete som förväntas av oss när det gäller de funktionspolitiska målen, exempelvis AGENDA-2030.

Ni som väljer att se på Funktionsrätts intervjuer kan se respektive partis svar där de två sista frågorna handlar om just statsbidraget.

RESULTATET AV KOMMANDE VAL är omöjligt att sia om. Men fram till dess och givetvis även efter valet fortsätter vi vårt påverkansarbete för våra medlemmar som idag är dryga 400.000 inom Funktionsrätt Sverige. Jag uppmanar även våra lokala och regionala föreningar till fortsatt påverkansarbete mot lokala och regionala politiker och beslutsfattare.

Med detta så önskar jag er alla en glad sommar och att vi tillsammans ser tiden an med tillförsikt.

Allt gott!

Ett liv som räddas ska också levas!

Leif Degler
Förbundsordförande

PORTRÄTT

Emmi Trygg

Vill hjälpa andra – läser till arbetsterapeut

Om allt går som det ska är Emmi Trygg färdigutbildad arbetsterapeut nästa år. Då är det tio år sedan livet sattes på vänt efter en otäck bilolycka och hon fick börja lära sig allt en gång till – att gå, röra sig, äta...
– Ingen, varken min familj eller läkarna, trodde att jag skulle kunna komma igen på det här sättet, berättar Emmi Trygg som tidigt gick med i Hjärnkraft.

Text & foto: Kerstin Orsén - kerstin.orsen@hjarnkraft.se

Emmi Trygg blev påkörd av en bil som körde i 65 km/timmen då hon gick över gatan. Det blev en rejäl smäll och Emmi flög nästan 15 meter i luften. Det var på alla hjärtans dag, den 14 februari 2013. Läkarna gav henne 10 procents chans att vakna ur koman.

– Jag hade diffus axionalskada av tredje graden, så även om man vaknar ut koman är chansen inte jättestor att man lyckas ta sig tillbaka till en nivå där man själv tycker att det är värdigt eller kan arbeta. Familjen blev helt förstörd.

Jag som alltid varit väldigt högfungerade, vaknade ur koman och behövde hjälp med allt; bli matad, byta blöjor och röra mig. Jag hade svårt att acceptera detta och tror att det är därför jag kommit så långt. Jag lärde mig att gå på 21 dagar från en komfortrullstol, främst för att kunna gå på toa när jag själv ville.

Emmi tror att det definitivt är svårare att som tonåring behöva hjälp med toabesök och den personliga hygienen.

– Man vill ju vara självständig och då blir det jobbigt när man behöver hjälp med så mycket. En plötslig förändring i den egna förmågan är en omställning som i sig är svårt att hantera. Familjen hjälpte mig – de var där varje dag. Familjen har varit extremt stöttade. Man behöver den där extra styrkan och kärleken. Det är väldigt hård situation och det krävs extra motivation för att orka arbeta med att försöka återfå alla förlorade funktioner.

LÅNG REHABILITERING

När Emmi berättar om tiden direkt efter olyckan är hon väldigt glad över den rehabilitering hon har fått och de människor hon har mött i olika professioner som lotsat henne framåt.

– Jag har haft en extrem tur i min sjukhuskontakt att jag alltid hamnar först i kön och inser hur priviligierad jag är som fått så snabb hjälp och rehabilitering. Man vill ju sätta i gång med hjärnskaderehabilitering så snabbt som möjligt. Även om jag haft bakslag där läkare inte gjort sitt jobb eller då det inte har klickat så har jag ändå totalt sett haft tur.

– Totalt var jag inskriven på rehabilitering i sex år.

Under rehabiliteringen har det varit väldigt mycket träning rent kognitivt, och träning av benet som var förlamat från höften ner till tårna.

– Jag fick nyligen veta att jag har tendens till droppfot men det är småsaker jämfört med det kognitiva; minne, fokus och allt det hjärnan kan göra per automatik kunde jag inte genomföra. Jag har fått rehabilitering för att återfå kognitiva och exekutiva funktioner, varit hos psykolog för att hantera PTSD och allt det som kommer med att hantera ett trauma.

– Jag har fått bra hjälp hittills och även om min familj tycker att jag behöver mer hjälp så tycker inte jag det. När datumet för olyckan närmar sig så blir jag orolig varje år men jag tycker ändå att jag är på en bra plats nu. Det har varit en lång resa men det har varit värt allt kämpande.

ENGAGERAD I HJÄRNKRAFTS UNGAVUXNA-SEKTION

Före olyckan hade Emmi aldrig mött någon med förvärvad hjärnskada och hade ingen i hennes närhet som kunde förstå henne fullt ut.

– Att veta att det finns andra, att jag inte är ensam om att ha drabbats av hjärnskada gjorde att jag kände mig mindre isolerad. Utan erfarenheten jag fick inom Hjärnkraft kände jag enbart till äldre som hade fått stroke och så var det jag.

När kom du i kontakt med Hjärnkraft?

– Oj, det minns jag inte ens. Det var rätt tidigt, måste ha varit via Danderyds sjukhus som samarbetade med Hjärnkraft. Det var mycket som öppnade ögonen, dels att träffa andra i liknande situation, att läsa tidningen och vara med på olika aktiviteter. Det är många år sedan, kan ha varit i slutet av 2013 eller 2014.

Varför är du med i Hjärnkraft?

– Det är en bra plats för människor som har olika hjärnskador att komma i kontakt med varandra och utbyta erfarenheter, få tips och råd. Det är alltid människor som har varit med om samma sak. Det är guld värt att få andras erfarenheter och många delar med sig av tips och strategier som har hjälpt.

Vilka förväntningar har du på Hjärnkraft och ditt medlemskap?

– Samma som för flera år sedan – att få den här gemenskapen, chansen att få träffa andra som har hjärnskada som jag aldrig skulle ha träffat annars, få information kring vad

Forts. nästa sida.

FOTO: DREAMSTIME

Posttraumatiskt stressyndrom kallas ofta för PTSD och är en förkortning av engelskans posttraumatic stress disorder.
Vill du veta mer om PTSD finns information på 1177.se
https://www.1177.se/Stockholm/sjukdomar--besvar/psykiska-sjukdomar-och-besvar/angest/posttraumatiskt-stressyndrom-ptsd/

Kortfakta om Emmi Trygg

Ålder: 28 år

Familj: mamma som är gift med Janne, pappa och två småsyskon.

Arbete: Studerar 100 % till arbetsterapeut.

Fritiden: Älskar tv-spel, tycker om att måla och rita.

Favoritfilm: Step Brothers med Will Farell, är annars Harry Potter-nörd och fick den första boken av min farmor när jag var 6 år. Om Harry Potter kan slåss mot Voldemort då kan jag också ta mig igenom det jag har att hantera. De gav trygghet.

Vill förändra/utveckla: Vården för unga vuxna med hjärnskada, jag tänket på rehabilitering för den egna åldersgruppen och individen. Aktiviteten måste matcha personen bättre.

Tränar själv: spelar tv-spel för finmotorik och alla kognitiva och exekutiva funktioner.

man kan göra för att förbättra sina förutsättningar sedan är det naturligtvis väldigt olika beroende på vilket hjärnskada man har drabbats av.

– Det är viktigt att Hjärnkraft sprider kunskap om hjärnskador och arbetar för att vården blir bättre i hela Sverige. Många gånger tror jag att det är okunskap och ointresse som gör att människor inte får den hjälp och det stöd de behöver. Ökar kunskapen om hjärnskador så kan vården bli bättre för alla.

Har du engagerat dig i några av Hjärnkrafts aktiviteter?
– Jag är med i arbetsgruppen för den nya sektionen Unga Vuxna som har digitala träffar och planerar att i framtiden arrangera fysiska träffar. I morgon ska vi ha medlemsmöte där vi ska prata om minnet. Jag ska hålla i en liten föreläsning om hur minnet fungerar och de olika delarna i hjärnan som arbetar med minnet (hippocampus och amygdala) och om retrograd amnesi (problem med att plocka fram minnen från innan man fått en skada. Det kan vara allt från minuter till år) och anterograd amnesi (problem med att lära sig nytt och skapa nya minnen). Det är sådant här jag har velat göra ända sedan jag låg i sjukhussängen – att hjälpa andra som hamnat i en liknande situation. Mitt fokus har förflyttats – före olyckan villa jag plugga juridik för att hjälpa våldsutsatta kvinnor men allt har skiftat till att hjälpa personer med hjärnskada. Alla framtidsplaner grusas för oss som får en hjärnskada och jag vill ge så många som möjligt chansen att få ett liv där de kan göra det bästa av det. Som färdig arbetsterapeut kommer jag ju att kunna hjälpa fler och ge så mycket utifrån mina egna erfarenheter.

Vad vill man göra som ung person med förvärvad hjärnskada i Hjärnkraft?
– Jag vet faktiskt inte – de flesta vill antingen stötta andra eller få stöttning. Det är bra med den här gemenskapen – att man inte är ensam. Sedan vill många ha mer information om den nya situationen och man behöver stöttning och hjälp för att kunna hantera den.

Hur blir man hjälpt? På vilket sätt är det bra?
– På alla sätt! Bara att få veta att man inte är ensam är en hjälp även om problematiken är olika hos olika personer. Tänk dig själv att du får en skada och du känner ingen, absolut ingen, som har en liknande skada – det kan krossa en. Att då få veta att det finns andra som har liknande erfarenhet och kan utbrista att jag vet precis vad du pratar om när du blir hjärntrött efter en timmes prat. Det är viktigt att få prata med andra och veta att man inte är ensam.

SÅ PÅVERKAR HJÄRNSKADAN IDAG

Hjärnskadan hörs och syns inte på Emmi Trygg. Det är en någorlunda bra dag för henne vid intervjutillfället. Trots att hon kommit så långt och är nöjd med rehabiliteringen

så är det en lång lista på saker som fortfarande påverkar Emmi i vardagen:

- Hjärntrötthet
- Fortfarande ångest och PTSD
- Minnet – två olika sorters minnesproblem. Dels är de första 19 åren av hennes liv suddiga, mycket luckor. Personer och händelser är borta även om de kommer tillbaka till viss grad. Dels är det problem med att komma ihåg nya saker – det kräver mer att lära nytt.
- Koncentration, fokus och uppmärksamhet
- Finmotorik kan vara svårt dåliga dagar. Främst händerna ”saker kan flyga ur händerna”.

– Mitt största problem är hjärntröttheten – den är lika illa idag som den var för 9 år sedan men jag har blivit bättre på att hantera den, genom att till exempel ta en tupplur under dagen så att jag ska orka. Hjärntröttheten kan jag hantera men inte minnesproblematiken.Minnet kan ibland nystas fram, med en ledtråd så kan större minnesbitar komma fram. (Läs om Emmis favorithjälpmedel på nästa sida)

– Min hjärnskada är lite speciell för jag fick blödningar och bristningar överallt. Hjärnbilden såg ut som en diskokula.

Många beskriver att det är tufft rent socialt efter en förvärvad hjärnskada. Det har också Emmi upplevt.

– Ja, nästan alla vänner sedan tidigare försvann utom mina tre barndomsvänner. De andra har inte kunnat hantera hur jag har förändrats som person. Det är inte den skadade personens fel – vännerna är inte tillräckligt starka.

Hur tacklade du det?

– Jag bröt ihop. Det var skitjobbigt. Jag kontaktade dem och ville träffas men de var bara vaga och hörde aldrig av sig. Nu har jag fått så många nya vänner som är starka och som jag vet kan hantera det här.

Emmi tipsar om att det finns många facebookgrupper för att öka sitt nätverk, förutom Hjärnkraft och den nya sektionen Unga vuxna nu i alla Sveriges hörn.

LÄSER TILL ARBETSTERAPEUT

Emmi Trygg beslöt för tre år sedan att hon ville bli arbetsterapeut. Hon har mött många duktiga personer inom vården och blev uppmuntrad av sin arbetsterapeut att välja den vägen. Så idag studerar hon på Karolinska i Flemingsberg.

– Nu när jag har gått i två år känns det helt rätt. Det passar mig som handen i handsken. Med mina erfarenheter har jag ett försprång i studierna. Det har hänt att jag har kunnat lägga till kunskap som jag fått efter olyckan.

Studier kräver ju mycket rent kognitivt, att kunna fokusera, minnas och hålla kvar uppmärksamhet för att sedan sortera och lagra all information samt plocka fram den för redovisningar eller tentor.

– Det är så olika hur man lär in saker. Jag behöver alltid läsa, lyssna och skriva ner. Det krävs mer av mig nu rent kognitivt än innan skadan.

När intervjun bokades in var Emmi överlycklig för att hon fått praktikplats.

– Det har jag längtat efter under hela utbildningen. Praktiken går väldigt bra. Jag får bland annat öva på att ta anamneser. Det är lite mer administrativt arbete med intygsskrivning, journalföring och överrapportering än jag trodde. Men det känns så kul.

EMMI BLIR KLAR 2023 om allt går som det ska. Efter intervjun har Emmi blivit sjukskriven för utmattningssyndrom.

– Ja, jag är sjukskriven en månad till att börja med. Tycker inte att jag har gått in i den berömda väggen men min läkare och alla på min utbildning säger att jag måste ta det lugnt. Det behöver finnas tid för återhämtning vilket jag inte har haft de senaste två åren. Med tid för regelbunden återhämtning kommer det att fungera att studera på heltid, jobba lite extra och engagera mig i det jag brinner för.

– Nu ska jag försöka vara lite aktiv med lugna promenader och annan lättare fysisk aktivitet. Hälsan går såklart före men jag hoppas kunna ta igen studierna under nästa läsår.

ANNONS

LINDBERG LIVING ADVOKATER

Specialister inom skadestånd och försäkringsrätt
Vi hjälper dig med trafikskador, patientskador och olycksfall

High Court
Stortorget 11
211 22 Malmö
Tel: 040 23 81 16

www.LLADVOKATER.se
anders@LLADVOKATER.se
marie@LLADVOKATER.se
amanda@LLADVOKATER.se

5 favoriter för minnet

Det finns flera hjälpmedel i mobiler och appar som kan laddas ner för att hjälpa till med att komma ihåg. Här tipsar Emmi Trygg om sina favoriter.

1. Snapchat

Snapchat har över 280 miljoner dagliga användare. För att se tidigare sparade saker krävs det lite handgrepp – annars ska tjänsten ta bort bilder och videos efter en kort tid.

Jag gillar att ta kort och använder ofta Snapchat då kan jag lätt gå in och se vad som har hänt i efterhand.

2. Dayone

En annan favorit är Dayone, en mer personlig journalapp. Du kan redigera dina poster med information om plats, väder, datum och tid. Det finns en funktion för påminnelser.

Dayone är en sorts bildjournal där man tar kort på saker och skriver en kort text om var man var – då kan man gå tillbaka och se vad man har gjort.

3. Kalendern

Ge dig själv påminnelser i mobilen.

- Jag är nästan lite besatt av kalenderfunktionen i min mobil. Jag använder den till allt. Om jag behöver ringa tandläkaren så lägger jag in det och sedan får jag påminnelse för det jag ska göra.

4. Komihåg-lappar

Ett annat tips som inte kräver mobil är att skriva upp saker som behöver göras eller måste kommas ihåg på papperslappar. Skriv lappar och sätt upp på din anslagstavla eller på en plats som passar dig och där du enkelt kan kolla av regelbundet.

5. Anteckningar i mobilen

Det finns också möjlighet att göra snabba anteckningar eller tala in röstmeddelanden i mobilen. Vissa mobiler har inbyggda funktioner men det finns också appar att ladda ner för detta.

KOLLA DINA PÅMINNELSER ibland. Emmi tipsar om att försöka spara dina påminnelser på ett fåtal ställen där du vet att du kollar ofta.

Jag har max tre platser där jag skriver upp saker som jag ska komma ihåg att göra. Det är anslagstavlan vid skrivbordet, mobilappen och kalenderfunktionen.

FOTO: DREAMSTIME , PEXELS.

Premiär för Hjärnkrafts digitala kurser

Vi är mycket stolta och glada över att kunna presentera vår första e-learning kurs som lanserats på vår hemsida. Kursen heter Psyk-E bas Anhörig och har tagits fram i samarbete med professor emeritus Marie Åsberg och hennes forskargrupp på Karolinska Institutet.

Kursen vänder sig till dig som är anhörig till en person med utmattningssyndrom. Andra målgrupper är personer som i sitt arbete möter anhöriga, anhörigkonsulenter, personal inom psykiatrin, socialpsykiatrin, studenthälsan, föreningar och liknande.

Psyk-E bas är ett kompetenshöjningsprogram med några av landets främsta experter inom området. Psyk-E bas anhörig består av sex föreläsningar och fyra faktablad. Kursen är framtagen av professor emeritus Marie Åsberg och hennes forskargrupp på Karolinska Institutet i samarbete med Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft.

VAD ÄR EN ONLINEKURS?

En onlinekurs är en smidig inlärningsform där du kan ta del av kursen när, var och hur du vill. Det enda du behöver är internetuppkoppling samt en smartphone, läsplatta eller dator. Du behöver inte boka in ett kurstillfälle långt i förväg i kalendern eller åka långt och betala för hotell eller transport för att befinna dig på en fysisk plats.

Genom kursens innehållsförteckning är det enkelt att hoppa från avsnitt till avsnitt, föra anteckningar, reflektera över innehållet och gå tillbaka för att ta del av informationen igen.

SÅ BOKAR DU

Läs mer om kursens program och föreläsare på hemsidan: https://hjarnkraft.se/psyk-ebas-anhorig/

Här kan du också boka en plats på kursen genom att klicka på Köp med kort. Då dirigeras du vidare till Coursios hemsida, där du registrerar ett kundkonto och skapar ett lösenord. Betalning hanteras genom Klarna Checkout, i samarbete med Klarna AB. Du kan välja på Klarna faktura, Klarna konto, att betala direkt med kort eller med banköverföring.

När köpet gått igenom kan du ta del av kursmaterialet via ditt kundkonto på https://app.coursio.com/.

Om du vill ha faktura utställd till din arbetsgivare eller ett företag kan du klicka på Köp med faktura.

INTRODUKTIONSPRISER

Premiärkursen erbjuds till introduktionspris 495 kronor/deltagare och för dig som är medlem kan vi lämna ett extra bra medlemspris om 250 kronor/deltagare.

Text: Cecilia Boestad
cecilia.boestad@hjarnkraft.se

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft
UTBILDAR

ANNONS

Assistans efter dina önskemål

Delaktighet - Kunskap - Närhet - Förebilder

Vår assistans bygger på den kunskap och erfarenhet som vi har på Aleris Rehab Station av att bedriva framgångsrik neurologisk rehabilitering.

Kontakta Anita Falk
Tel 08-555 44 098
anita.falk@aleris.se
www.aleris.se/rehabstation

Aleris Rehab Station

FOTO: DREAMSTIME

NKC - FÖRVÄRVAD HJÄRNSKADA

NKC-projektet är nu igång

Arvsfondsprojektet som handlar om uppbyggnad av ett Nationellt kompetenscenter (NKC) för förvärvad hjärnskada är nu igång med att tillsätta arbetsgrupper och knyta kompetenser till projektet. Från den 1 maj arbetar Ingela Ljunggren Törnblad heltid som projektledare.

TEXT: INGELA LJUNGGREN TÖRNBLAD
Projektledare
Nationellt Kompetenscenter – förvärvad hjärnskada

Just nu arbetar vi med att ta fram grunden för projektet. Vi har tagit fram ett förslag till styrgrupp, tillsammans med samverkande organisationer finns representanter från Region Skåne, Region Västernorrland samt också medicinsk kompetens. Namnen blir klara inom kort och vi hoppas kunna ha det första styrgruppsmötet före midsommar. Arbetet i övriga grupper, sakkunniggrupper inom olika områden, referensgrupp för personer med egen skada, samt hjärnskadekoordinaternas nätverk kommer att inledas efter sommaren.

När vi kommit en bit på väg kommer också faktagranskare att tillsättas. Rekrytering av redaktör och eventuella övriga tjänster kommer att ske efter sommaren.

För att kunna rekrytera rätt kompetens håller vi nu på att ta fram grunderna för hur vi vill att centrets webbplats ska se ut. NKC vänder sig till dem som lever med förvärvad hjärnskada och deras närstående, men också till professionella som arbetar med någon eller fattar beslut om någon med förvärvad hjärnskada.

Ingela Ljunggren Törnblad är projektledare för NKC.

NKC

Hjärnkraft är projektägare och driver projektet tillsammans med Personskadeförbundet RTP och Afasiförbundet. Det treåriga projektet finansieras av Arvsfonden.

KOGNITIV TILLGÄNGLIGHET

För uppbyggnaden av den digitala plattformen samarbetar vi med Begripsam. De startade som ett Arvsfondsprojekt och arbetar med att göra samhället mer tillgängligt. Framför allt med att öka tillgängligheten för personer med kognitiva svårigheter. Begripsam fokus kommer att ligga på att göra plattformen tillgänglig också för de som har behov av texter och information på till exempel Lättläst och Klarspråk med filmer och bildstöd.

Det arbetet sker i samverkan med egna testgrupper och projektets referensgrupper med personer som har egen skadeerfarenhet.

UTREDNING

Kommer staten att ta ansvar för all personlig assistans?

Just nu pågår en utredning om Statligt huvudmannaskap för personlig assistans. (Dir. 2021:76) Utredare är Lars Lööw, nu överdirektör på Arbetsförmedlingen, tidigare chef på Handikappombudmannen och ordförande för dåvarande Handikappförbundens samarbetsorganisation. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2023.

TEXT: MARIE-JEANETTE BERGVALL
marie-jeanette.bergvall@hjarnkraft.se

UTREDAREN SKA BLAND ANNAT:

- analysera för- och nackdelar med förändrat huvudmannaskap för personlig assistans,
- föreslå hur ett statligt huvudmannaskap kan utformas,
- lämna förslag om hur överföring och anpassningar av kommunala beslut om personlig assistans kan genomföras.

Utgångspunkten är att Försäkringskassan ska ta över. Den 31 mars anordnade utredningen en hearing där Hjärnkraft bjudits in och fick tillfälle att både muntligt och skriftligt beskriva hur situationen ser ut för personer med förvärvad hjärnskada.

UPPDRA ATT RENSA OCH TYDLIGGÖRA

Hjärnkraft tillstyrker att det samlade ansvaret ska ligga på staten, om det innebär ökad rättssäkerhet och likvärdighet över landet. Vi anser att staten då måste ta ansvar för all assistans. Kommunen kan inte ha kvar vissa akuta insatser.

Vi önskar att i samband med att en sådan reform genomförs ska det rensas i den mångfald av prejudicerande domar som gör assistansen oöverskådlig och i många fall strider mot lagens intentioner.

Vi önskar att utredningen också utreder möjligheten till interimistiska beslut under handläggningstiden som ibland kan pågå i 3 – 4 år.

Ett problem som tas upp i direktiven är en undre tidsgräns för personlig assistans. En prejudicerande dom från 2018 säger att hjälpbehov om tre timmar per vecka avseende hygien inte är tillräckligt omfattande för rätt till personlig assistans. Tiden för grundläggande behov ska vara behovsbaserad. Det går inte att mäta exakt tider. Någon tidsgräns finns inte angiven i lag och förarbeten, utan har tillkommit i praxis.

FÖRHINDRA ATT ENSKILDA STÅR UTAN STÖD

Ett assistansbeslut får inte dras in förrän ett nytt beslut verkställs, detta för att förhindra att den enskilde står utan stöd. Det kan ta lång tid om det måste växlas över till ett LSS-boende.

Det ska inte gå att dra in ett assistansbeslut om det verkligen inte är väsentligt ändrade behov och den funktionshindrade verkligen fått mindre behov genom att bli mindre funktionshindrad eller att en annan insats tar över för att ge stödet.

INFÖR KOMPETENSKRAV

Vi ser också att det bör finnas kompetenskrav för personal, inom såväl assistans som övriga LSS-insatser. Det innebär att personal bör ha språklig kompetens såväl som kunskap om de funktionsnedsättningar som deras brukare har för att kommunikationen ska fungera.

LÄNKAR

Kommittédirektivet: https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/kommittedirektiv/2021/09/dir.-202176/
Hjärnkrafts skrivning, https://hjarnkraft.se/2022/06/06/

FOTO: DREAMSTIME

KONFERENS

HJÄRNA VETA MER

SVERE, Svenska rehabnätverket för barn och ungdomar med förvärvad hjärnskada, startades 1998 av regionala rehabiliteringsteam som ville samarbeta med att börja bygga upp kunskap i Sverige.

TEXT: CATHERINE AARO JONSSON

Några länsbaserade team kunde snart ansluta och bidra med perspektivet av långvarig rehabilitering. Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft kom även med i samarbetet, i början via Marie-Jeanette Bergvall, och senare via Cecilia Boestad. Nu är SVERE en av de grupper som finns med i nätet runt Hjärnkrafts arbete med att starta upp ett nationellt kompetenscenter.

I SVERE arrangerar vi vartannat år en konferens för utbyte av erfarenheter om vad som är på gång i Sverige och vad vi skulle vilja göra framöver. Vi har även en internationell föreläsare och personer som själva påverkats av en förvärvad hjärnskada, som skadad eller som anhörig.

Denna gång var det Östersunds tur. Efter lång väntan under pandemin bestämde vi att nu var det dags även fast vi inte kunde träffas. Den fick bli digital. Med hjälp av en lokal kommunikationsbyrå fick vi hjälp med att inte bara göra den digital, utan även lägga in mer diskussion i en studio för att göra det mer levande, nu då folk inte kunde ses och prata på plats. Det blev en Vinterstudio.

HJÄRNSKAKNING VAR ETT FOKUS på konferensen. Eli Gunnarson, barnneurolog på Karolinska sjukhuset inledde med att ge en översikt av olika undergrupper av besvär som en hjärnskakning kan ge. Tony Pansell**,** Stockholm, beskrev den synpåverkan vi på senare år börjat uppmärksamma och Lars Lundgren, sjukgymnast i Luleå, beskrev insatser som är till hjälp vid motoriska besvär. Efter lunch hade vi två föreläsningar av Erin Bigler, professor och neuropsykolog i USA. Han beskrev de nätverk som i hjärnan är viktiga för uppmärksamhet och hjärntrötthet, och beskrev sen den läkningsförmåga som finns hos dessa nätverk. Dagen därpå beskrev Ingela Kristiansen, barnneurolog i Uppsala sin avhandling om sena effekter av hjärntumör i barndomen.

Arrangerande Rehabiliteringsteamet i Östersund från vänster: konferencier Alexandra Nilsson, Catherine Aaro Jonsson, Bettina Herm, Eva Nyström Cederberg, Marita Västerbo, Marléne Arvidsson. På bilden saknas Sara Moritz

OMFATTNINGEN OCH LOKALISATIONEN av en hjärnskada påverkar hur stora konsekvenserna för den skadade blir. Det som även har en viktig betydelse är hur vi hanterar konsekvenserna. Hur kan vi t ex motverka dålig funktion? Hur kan vi planera ett upplägg för att befrämja bra funktion? Detta var i fokus den andra dagen. Claudia Chaves Martins, socionom i Stockholm beskrev I-Navigator ACT, en individuell internetbehandling för föräldrar som har barn med funktionsnedsättning. Efter det beskrev Tina och Örjan Norell i ett samtal med Martin Machnow, programledare, vad som varit dem till hjälp efter deras dotters hjärnskada. Det var väldigt omtyckt.

SVERES KONFERENSER innehåller alltid yrkesträffar och nätverksträff. Det är bra att kunna få hjälp och inspireras av varandra. På nätverksträffen presenterade vi kort de informationsmaterial SVERE skrivit, och som Hjärnkraft formgivit: ”Gasa eller bromsa?” och ”Hjärnskakning hos barn och ungdomar. Vägledning för återgång till aktivitet och skola”. Antalet utdelade broschyrer finns nu med som förslag på en av de indikatorer med vilka vi ska kunna mäta om vi i Sverige har ett gott omhändertagandet av barn och ungdomar med hjärnskakning. Vi fick även ta del av två projekt från Skåne rehab: träning av ögonmotorik efter hjärnskakning, och rehabilitering med unga vuxna. Den senare rapporten klargjorde behovet av att stärka tillgången till fortsatt stöd för hjärnskadekonsekvenser vid övergången till vuxenlivet. Det kanske kan bli ett fokusområde inom det kommande nationella kompetenscentret?

Rehabiliteringsteamet i Region Jämtland Härjedalen och SVERE tackar Hjärnkraft för bidrag till konferensens utformning.

UTBILDNING

Rehabilitering av barn och unga med förvärvad hjärnskada

Rehabilitering av barn och unga var rubriken på en utbildning i Hjärnkrafts regi. I tidigare utbildningar har vi fått kommentarer att det saknats utbildningar i ämnet. Utbildningen den 5:e april arrangerades tillsammans med specialpedagog Sofie Nilsson och psykolog Christina Jacobsson från barnrehab i Lund.

TEXT: CECILIA BOESTAD
cecilia.boestad@hjarnkraft.se

Utbildningen inleddes av Elof Zetterberg och hans mamma Camilla Christiansson som berättade om Elofs hjärnskada, rehabiliteringen och livet. Det var en mycket uppskattad föreläsning som fick 4,64 stjärnor av 5 möjliga!

Specialpedagog Sofie Nilsson och psykolog Christina Jacobsson, barnrehab Lund, föreläste om rehabilitering, stöd till familj och samverkan med skolan för barn och unga med förvärvad hjärnskada.

Arbetsterapeut Sabina Johannesson Lövgren, logoped Nilla Hovén och sjukgymnast Marie Olausson berättade om tidig intensiv rehabilitering. Avslutningsvis föreläste överläkare Helena Magnusson om ögonmotorikträning.

BARNHAB LUND HAR på region Skånes lärplattform arbetat fram ett mycket bra material i ämnet som går att se med sökorden: Digital utbildning om förvärvad hjärnskada hos barn och unga - Habilitering och hjälpmedel (skane.se) Här går det att ta del av det mesta som togs upp under utbildningsdagen.

PÅ VÄG IN I VUXENLIVET

Torsdagen den 6:e oktober, klockan 13:00 kommer vi fortsätta med temat Rehabilitering av barn och unga med förvärvad hjärnskada, då med underrubriken – På väg in i vuxenlivet.

Vi vet att det finns kunskapsluckor när det gäller unga vuxna med förvärvad hjärnskada på väg att bli vuxna.

https://vard.skane.se/habilitering-och-hjalpmedel/utbildning/digitala-utbildningar/digital-utbildning-om-forvarvad-hjarnskada-hos-barn-och-unga/

Frågeställningarna kan vara många vad gäller sysselsättning, arbete, studier och behovet av stöd från omgivningen. Utbildningsinsatsen kommer att vara digital. Målgruppen är unga vuxna med förvärvad hjärnskada och deras anhöriga, personal på folkhögskolor, försäkringskassa och arbetsförmedlingen, personer som arbetar med rehabilitering och habilitering, på assistansbolag och politiker.

ANNONS

Fyll på med *inspiration* och kunskap!

Fokusfredag med Humana är våra kostnadsfria digitala föreläsningar.
Här sätter vi fokus på högaktuella ämnen som till exempel LSS, att vara funkis-förälder och lågaffektivt bemötande, alltid med bra föreläsare. Välkommen!

humana.se/fokus

Humana

VALET 2022

FOTO: DREAMSTIME

Partiledarsamtal om funktionsrätt

Under mars och april arrangerade Funktionsrätt Sverige en serie samtal med partiledarna för våra riksdagspartier. Funktionsrätt var nyfikna på var partierna står i viktiga funktionsrättsfrågor, men också på vad vi kan förvänta av respektive parti i regeringsställning.

I valet 2022 kommer Funktionsrätt Sverige särskilt att sätta fokus på arbetet för rätten till en jämlik hälsa. Bland personer med funktionsnedsättning rapporteras sämre livsvillkor, levnadsvanor och en sämre hälsa jämfört med personer utan funktionsnedsättning.

Samtliga faktorer som påverkar hälsan är också centrala i FN:s funktionsrättskonvention. Under partiledarsamtalen diskuterar Funktionsrätt hälso- och sjukvård, men även frågor kring utbildning, arbetsliv, försörjning och andra faktorer med avgörande betydelse för livsvillkoren.

Samtalen har arrangerats digitalt via Zoom, spelades in och kan ses i efterhand i Funktionsrätts kanaler.

Partiledarsamtalen är textade, en långsam undertextning med stöd av Afasiförbundet och Myndigheten för tillgängliga medier, MTM. De är även teckenspråkstolkade med stöd av MTM.

Moderator för samtalen är Gabriella Ahlström, journalist och författare.

LÄNK

Här kan du se Partiledarsamtal om funktionsrätt: https://funktionsratt.se/funktionsratt-ratten-att-fungera-i-samhallet-pa-lika-villkor/valet-2022/partiledarsamtal-om-funktionsratt/

VALET 2022

Foto: Pexels

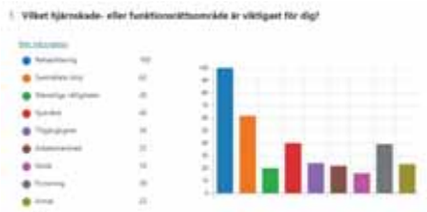

Rehabilitering är det område som medlemmarna anser är det viktigaste, följt av samhällets stöd, sjukvård samt forskning.

MEDLEMMARNAS VALFRÅGOR 2022

Stort tack för era frågor (... enkätsvar)

Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft gick i våras ut med enkäten Valfrågor 2022 - Gör din röst hörd! för att få veta vilka valfrågor som ligger medlemmarna närmast hjärtat när det gäller hjärnskadeområdet. Stort tack för alla svar. Inte så förvånande var det rehabilitering som toppade listan med de viktigaste områdena.

Text: Kerstin Orsén
kerstin.orsen@hjarnkraft.se

Det var verkligen roligt att få ta del av alla era svar på valfrågeenkäten. Eller intressant är väl snarare rätt ord. För det är ju ingen rolig läsning att se att så många kämpar med att få rätt rehabilitering eller stöd från samhället - att hamna mellan stolarna. Många frågor handlade om den tuffa situationen personer med hjärnskada och deras anhöriga befinner sig i.

De viktigaste områdena är Rehabilitering, därefter Samhällets stöd och Sjukvård. Nästan lika många kryssade för Forskning så det blev en delad tredjeplats.

En genomgång av de frågor ni vill ställa till våra politiker visar att det handlar om jämlik vård och rehabilitering över landet, ökad kompetens inom hjärnskadeområdet generellt, hjärnskadekoordinatorer i alla regioner, LSS och varför inte hjärnskador prioriteras mer – resurser till rehabilitering, vård, anhöriga och forskning.

Redaktionen har tagit del av alla enkätsvar och utifrån dessa formulerat sju frågor till riksdagspartierna.

1. Hur vill ni i ert parti verka för att en jämlik hjärnskaderehabilitering ska finnas tillgänglig för alla som har behov av det, oavsett var i landet man bor?
2. Hur vill ditt parti påverka så att vardagen underlättas för personer med förvärvade hjärnskador?
3. Hur ställer sig ditt parti till ett statligt huvudmannaskap?
4. Hur vill ditt parti verka för förbättrade möjligheter till personlig assistans?
5. Vad vill ditt parti göra för att förbättra de anhörigas situation?
6. Hur vill ditt parti arbeta för att tillsätta hjärnskadekoordinatorer i varje region?
7. Hur vill ditt parti arbeta för att öka resurserna till hjärnskadeforskning?

Här redovisar vi svaren från riksdagspolitikerna. De fick också redovisa vad de vill åstadkomma i övrigt för att underlätta situationen för personer med förvärvad hjärnskada.

> Varför är vården/rehabilitering ojämlik i landet och hur ska ni göra den tillgänglig och likvärdig för alla? Varför har handläggare på försäkringskassan mer makt över den drabbades rehabilitering (genom den ekonomiska situationen och planering av insatser/jobb/sysselsättning) än vad den drabbades läkare har?

Ett av svaren på frågan "Vad skulle du helst vilja fråga de politiska partierna om?" i enkäten till medlemmarna.

Håller du med?

Vad tycker du om partiernas svar? I den högra spalten ger vi dig chansen att ge tummen upp eller ner, eller inte tycka alls.

Illustration 114129117 © Pavlo I | Dreamstime.com

Vilket parti får din röst i september? Riksdagshuset sett från Strömbron. Foto: Camilla Svensk/Sveriges riksdag.

VALET 2022

Riksdagspartiernas svar på Hjärnkrafts valfrågor

Fråga 1 **Jämlik hjärnskaderehabilitering**

Rehabilitering toppar listan på det personer med förvärvad hjärnskada rankar högst. Återerövrade funktioner betyder oerhört mycket för individ, anhöriga och i förlängningen även för samhället. Forskning visar att förbättringar kan uppnås långt efter skadetillfället med rätt rehabiliteringsinsatser. Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft anser att alla som har behov av hjärnskaderehabilitering i Sverige ska få det. Flera undersökningar, bl a Modellprojektets kartläggning som publicerades 2018 och SBU:s rapport 304 – *Rehabilitering för vuxna med traumatisk hjärnskada* från 2019, visar att så inte är fallet.

Hur vill ni i ert parti verka för att en jämlik hjärnskaderehabilitering ska finnas tillgänglig för alla som har behov av det, oavsett var i landet man bor?

Parti	Svar	Vad tycker du?
V	Det behövs långsiktig satsning på kompetenshöjning om funktionsnedsättning. Personalen har ofta viktiga kunskaper och erfarenheter, men saknar utbildning om funktionsnedsättningar. Det finns ett stort behov av kontinuerlig kunskapshöjning och fortbildning om bl.a. förvärvade hjärnskador/neurologiska funktionsnedsättningar inom habiliterande och rehabiliterande arbetssätt och inom flera andra områden. För Vänsterpartiet är jämlik vård en central fråga och vi tycker att var man än bor i landet och oavsett sociala faktorer ska det finnas förutsättningar för en bra och likvärdig vård.	
	Varje region har ansvar för att se över vilka kompetenser som inte finns i tillräcklig grad samt utreda om organisation och arbetssätt skulle behöva förändras för att bättre tillgodose behovet hos personer med hjärnskada. För att patienterna ska få en jämlik vård bör möjligheten att få tillgång till insatser från relevanta kompetenser inte variera beroende på var man får sin rehabilitering. Det är angeläget för att säkerställa att vårdkedjan för personer med traumatisk hjärnskada fungerar, till exempel vårdprogram, och vilka aktörer och områden som omfattas. Nationella riktlinjer kan övervägas. Men det är SoS som avgör vilka nationella riktlinjer som ska prioriteras.	
	Rehabiliteringsfrågan ser Miljöpartiet som oerhört viktig. Och det är helt centralt att kunskap sprids om vilken skillnad olika typer av hjärnskaderehabilitering gör och aktuell forskning på området. Vi vill medverka till en uppdaterad undersökning om vilka skillnader som finns i olika regioner och trycka på politiskt för förändringar i respektive region. Kompetensförsörjningsfrågan i vården hänger också tätt samman med detta.	
	Alla som har behov av hjärnskaderehabilitering ska få det – oberoende av var i landet man bor. Vi vill att alla ska ha en fast läkare i primärvården som kan samordna insatser både på hemmaplan och med de övriga vårdgivare som krävs för en bra vård och rehabilitering för personer med förvärvade hjärnskador. Det behövs specialister på rehabilitering av hjärnskador i hela landet. Kontakterna kan ske både digitalt och genom fysiska besök för bättre tillgänglighet. Vi vill också öka patientens rätt att själva välja vårdgivare.	

FOTO: DREAMSTIME

Frågorna har sammanställts utifrån svaren i en enkät om medlemmarnas viktigaste valfrågor. Enkäten skickades ut i mars 2022. Bilden visar en kvinna som rehabiliteras efter en stroke.

Parti	Svar	Vad tycker du?
	Rehabiliteringsintyg ska införas som kan utfärdas av flera yrkesgrupper än läkare. Längre tids sjukskrivning bör oavsett sjukskrivningsgrad innebära medicinska och sociala avstämningar för att minska risken för långvarig sjukskrivning. Alla ska ha rätt till en fast husläkare i primärvården. Patienter med många och täta kontakter i specialistsjukvården, som till exempel vid hjärnskador, ska ha rätt till en fast vårdkontakt också där. I Socialstyrelsens riktlinjer poängteras att det är viktigt både med möjlighet till snabb akut insats och sammanhängande vårdkedja över i rehabiliteringvården. Detta kan behöva förtydligas men framför allt följas upp bättre så att följsamheten i samtliga regioner blir bättre. Det kan behövas ett samlat kompetenscentrum som på ett bättre sätt kan sprida senaste forskning, införandet av nya vårdformer och insatser, utrangering av gamla och stödja följsamheten.	
	Moderaterna föreslår att regeringen ger i uppdrag att se över och ta fram en nationell ersättningsmodell som uppmuntrar och långsiktigt stärker breda hälsofrämjande insatser, förebyggande åtgärder så som primärprevention och sekundärprevention samt systematiska insatser som stärker rehabilitering. Vi föreslår vidare att det tas fram nationella riktlinjer gällande rehabiliterings- och habiliteringsinsatser. Vi vill att det görs en översyn av lagstiftningen kring rehabilitering i syfte att säkerställa likvärdig tillgång och att ta fram nationella riktlinjer för rehabilitering,	
	Vi vill ha en jämlik tillgång till rehabilitering i hela landet. Därför har vi lämnat förslag om detta i riksdagen och nu i vår har en majoritet ställt sig bakom den uppmaningen (tillkännagivande) till regeringen, se länk. https://data.riksdagen.se/fil/8D88DEA5-88D9-49E7-B4B0-4D23136E0929	
	Sverigedemokraterna verkar generellt för ett mål med jämlik vård oavsett vart i landet man bor. Samarbetet mellan regionerna, Socialstyrelsen och sjukhusen behöver dock stärkas inom vissa områden. Vikten av rehabilitering för att dels bli fri från smärta, återfå funktioner men också kanske återgå i arbete anser vi vara viktigt att prioritera.	

FOTO: DREAMSTIME

Fråga 2 **Underlätta vardagen**

Varje person med förvärvad hjärnskada har sina unika funktionsnedsättningar och problem som ofta medför en stor livsförändring, **både för den som** drabbats och anhöriga. Ofta krävs frekventa vård- och myndighetskontakter för olika typer av stöd i vardagen, såsom SoL-insatser, LSS-insatser, färdtjänst, bostadsanpassning, hjälpmedel etc.

Hur vill ditt parti påverka så att vardagen underlättas för personer med förvärvade hjärnskador?

Parti	Svar	Vad tycker du?
V	Det ska inte vara komplicerat att utkräva sina rättigheter. Att det behövs förändringar med en sammanhållande funktion är uppenbart. Det ska vara enkelt att få rätt hjälp och det bör övervägas någon slags samordning i kommunerna, även om det är något som kommunerna beslutar om.	
	Ju mer stöd och insatser som ges ställs ökade krav på samverkan och bättre samordning mellan olika aktörer inom kommuner och landsting. Här kan samordningsfunktioner och ny teknik underlätta vardagen för den enskilde. Nyligen har en ny Socialtjänstlag utretts och under nästa mandatperiod kommer en ny moderniserad lagstiftning att kunna underlätta beslut som fattas inom ramen för Socialtjänstlagen. Nu pågår också en utredning om ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans. En ny reformerad lag på detta område kan underlätta vardagen för den som har personlig assistans.	
	Vi vill se till att primärvårdsreformen för nära vård fortsätter att utvecklas. När den fungerar innebär det ett patientorienterat arbetssätt, med teamarbete runt varje individ. Vi vill stärka patientlagen och att hjälpmedel ska ingå i högkostnadsskyddet. Vi anser att den enskilde och dennes anhöriga om den enskilde så vill ska ha egen initiativrätt till SIP, samordnad individuell plan, inte som idag när det enbart är när kommunen eller vården anser att det finns behov. Planen ska innehålla alla de delar som behöver fungera, hur det ska ske och vem som tar ansvar om problem uppstår.	
	Även för personer med hjärnskador är en fast läkarkontakt av avgörande betydelse för att få rätt rehabilitering och anpassning för att få vardagen att fungera så bra som möjligt. Det innebär att alla olika insatser kan samordnas utifrån det individuella behovet och också underlätta i kontakten med andra vårdkontakter. Det bör även innefatta hjälp med att få de hjälpmedel och bostadsanpassningar som behövs för att få ett fungerande liv.	
L	Genom att arbeta för bättre koordinering inom alla delar av hälso- och sjukvården, och att bedömningar för rätt till LSS-insatser utgår ifrån individens behov skapas ett system som ger trygghet för individen utifrån dennes förutsättningar. Olika funktionsnedsättningar märks av på olika sätt i livspusslets olika delar, och grunden för Liberalernas politik är alltid att möta individen där hon är, och ge henne bästa möjliga hjälp för att kunna leva sitt liv som hon vill. Det är frihet på riktigt. På kort sikt behövs förtydligande i behovsbedömningarna och att samtliga behov räknas. På lång sikt behöver en ny LSS tas fram där personkretsarna sannolikt tas bort och insatserna blir fler och mer flexibla.	

Parti	Svar	Vad tycker du?
	Moderaterna föreslår bl.a. att Sverige tar fram och genomför en nationell strategi för kognitiva sjukdomar. Moderaternas målsättning är att de kognitiva sjukdomarna ska diagnostiseras tidigt, kunna behandlas och på sikt förebyggas. Alla ska ha förutsättningar och kunskap att göra goda livsval som främjar deras hälsa. Med förebyggande åtgärder kan färre människor drabbas. Sverige behöver ta människors hjärnhälsa på mycket större allvar.	
	Det behövs stöd att samordna alla myndighetskontakter. Därför har vi lämnat förslag i riksdagen om koordinatorer som stöd till anhöriga. En samordnande funktion som kan ge anhöriga handfast vägledning i alla de myndighetskontakter som krävs för att ta del av samhällets stöd kan bidra till att minska den administrativa bördan för de anhöriga och frigöra tid och energi för förvärvsarbete, vilket kan leda till minskad sjukskrivning i anhöriggruppen. Vidare föreslår riksdagen att anhöriga ska erbjudas en fast myndighetskontakt som är väl förtrogen med tidigare utredningar och insatser och kan skapa förutsättningar för en bättre kontinuitet i ärendehantering och uppföljning av de beviljade insatsernas kvalitet. Regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att se över förutsättningarna att erbjuda koordinatorstöd och en fast myndighetskontakt till familjer och andra anhöriga till barn med funktionsnedsättning. Se gärna länk: https://data.riksdagen.se/fil/80E18455-5BFB-47D6-9FE6-580F2987547C.	
	Kombinerat inom Social- och socialförsäkringsområdet driver vi frågan om en rehab-koordinator vilken varit på försök i vissa regioner med syfte att assistera patienter, dels för stöttning under sjukskrivning och eventuell återgång i arbete, men också i kontakten med Försäkringskassan, socialtjänsten, LSS osv. För de personer som har en permanent hjärnskada bör Socialstyrelsen och SKR arbeta samordnande med de regioner som ligger långt fram i arbetet med hjärnskadekoordinatorer för att hjälpa övriga regioner som idag inte har dessa.	

ANNONS

Rehabilitering i naturskön miljö

Stiftelsen Mälargården Rehab Center har mer än 40 års erfarenhet av framgångsrik neurologisk rehabilitering. Hos oss möter du kunnig och engagerad personal. I våra lokaler finns varmvattenbassäng med 34 grader, komplett handikappanpassat gym samt gymsal. Allt under ett tak. Du bor i enkelrum med dusch/WC. All mat lagas från grunden av egen kökspersonal. Mälargården har avtal med flera landsting och hälsar dig välkommen till oss i Sigtuna. (Vi tar även emot privatbetalande gäster).

Numera förenklat remissförfarande. Remiss skickas direkt till oss för bedömning. Vi tar även emot elektroniska remisser via journalsystemet TakeCare.

Mälargården
Rehabilitering som gör skillnad

Läs mer på vår hemsida: www.malargarden.se | Telefon växel: 08- 59 49 36 30

Fråga 3 **LSS huvudmannaskap**

Det pågår en utredning om Statligt huvudmannaskap för personlig assistans. Sökandes behov beräknas idag i minuter inför beslut om assistans. Riksdagen har nyligen gett ett tillkännagivande vad gäller att samtliga hjälpmoment för alla grundläggande behov ska ge rätt till personlig assistans.

Hur ställer sig ditt parti till ett statligt huvudmannaskap?

FOTO: DREAMSTIME

Parti	Svar	Vad tycker du?
V	Med staten som ensam huvudman skulle förutsättningarna för likvärdiga bedömningar i hela landet öka. Vid en flytt till en annan kommun skulle inte en ny ansökan om stöd behöva göras. Fokus skulle ligga på den enskildes behov, ökad service och kvalitet istället för antal timmar grundläggande behov och vem som ska betala. Även risken att enskilda kommuners ekonomi påverkar deras benägenhet att ge insatsen skulle försvinna. Staten bör därför ha ett ensamt huvudansvar för den personliga assistansen.	
	Den socialdemokratiska regeringen har tagit initiativ till utredningen och vi står bakom direktiven om att utreda ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans. Vi vill dock invänta utredningens förslag innan vi tar ställning inom de områden som utredningen kommer att lägga sina förslag.	
	Miljöpartiet är mycket positiva till detta. Det skulle bli en viktig förändring och innebära större självständighet och oberoende. Ingen ska t ex behöva vara orolig för att flytta till annan kommun, utifrån tanken att den nya kommunen gör andra bedömningar runt assistansen.	
	Centerpartiet anser att huvudmannaskapet för personlig assistans ska förstatligas. Det blir då mer rättssäkert, mer lika bedömningar över landet och framför allt för att många kommuner inte klarar det ekonomiska åtagandet som assistansen innebär.	
L	Liberalerna har drivit för ett statligt huvudmannaskap i över 20 år, vårt svar är ett solklart ja.	
	Ett enhetligt huvudmannaskap skulle öka rättssäkerheten, legitimiteten och förutsägbarheten gäl-lande personlig assistans. Det var därför som Moderaterna tillsammans med Kristdemokraterna och Vänsterpartiet lade fram ett gemensamt utskottsinitiativ i riksdagen om att regeringen skyndsamt skulle tillsätta den utredning om statligt huvudmannaskap som målsättning som regeringen sedan kände sig tvingad att genomföra.	
KD	För Kristdemokraterna är det en självklarhet att staten ska vara ensam huvudman för personlig assistans. Var i landet du bor ska inte avgöra den assistans du får. Kristdemokraterna tog 2020 initiativ, tillsammans med M och V, till en utredning om statligt huvudmannaskap. 2021 tillsatte regeringen utredningen "Statligt huvudmannaskap för personlig assistans". Men utredningen fick direktiv att analysera för- och nackdelar med förändrat huvudmannaskap samt överväga alternativa förslag till ett statligt huvudmannaskap. Detta trots att riksdagens uppdrag till regeringen var tydligt – staten ska ha det ensamma ansvaret för all personlig assistans. Regeringens direktiv var oroande då de öppnade för en kommunalisering av assistansen. Vi är därför glada att utredaren inte går vidare med regeringens direktiv utan istället fokuserar på ett statligt huvudmannaskap. Kristdemokraterna la förslag om att samtliga grundläggande behov ska vara assistansgrundande. Det är den viktigaste åtgärden som krävs för att rädda assistansen. Vi är glada över att en majoritet i riksdagen har ställt sig bakom förslaget. Vi beklagar att socialministern (S) har uttalat att regeringen inte kommer verkställa riksdagens vilja.	
	Vi har under flera år motionerat för ett statligt huvudmannaskap. Vi menar att det delade ansvaret mellan kommunen och staten kan vara en källa till problem där personer kan få helt olika bedömningar beroende på vem det är som har ansvaret. Detta uppfattas som rättsosäkert och det leder till både oro och misstro för systemet.	

Fråga 4

LSS personlig assistans

Hur vill ditt parti verka för förbättrade möjligheter till personlig assistans?

FOTO: PEXELS

Parti	Svar	Vad tycker du?
	Vänsterpartiet anser att alla ska ha rätt att leva ett liv som andra med utgångspunkt från våra individuella behov. LSS bör återupprättas som en rättighetslagstiftning som styrs av behov och garanterar grundläggande rättigheter.	
	Just nu pågår ett arbete med reformen Stärkt rätt till personlig assistans. Den beräknas ge ytterligare 2 000 personer rätt till personlig assistans och fullt utbyggd satsas 3,5 miljarder kronor. Vi vill förstärka den personliga assistansen vid allvarliga medicinska tillstånd och vid egenvård. Dessutom utreds frågan om ett statligt huvudmannaskap för den personliga assistansen. Utredningen ska redovisa sina förslag den 1 mars 2023. En reform som bygger på utredningens förslag bör kunna genomföras nästa mandatperiod.	
	Vi välkomnar den proposition som innebär förstärkta möjligheter för barn att få assistans och även personer med psykisk funktionsnedsättning. Vi vill komma bort från minuträkningen generellt för större helhetssyn angående grundläggande behov. Så som lagen en gång var tänkt. Vi står bakom förslaget att alla hjälpmoment för alla grundläggande behov ska ge rätt till personlig assistans. Självklart måste man säkerställa att den enskilde ska få tillgång till utvecklade hjälpmedel, inte minst digitala, och att behov och tillgång kontinuerligt ska uppdateras.	
	Uppdelningen av grundläggande behov och övriga behov ska slopas. Det finns bara behov och det är dessa som ska bedömas. Centerpartiet verkar för ett tillgängligt och individanpassat samhälle, där en funktionsnedsättning inte får vara ett hinder. Vi vill stärka individens rätt att leva ett aktivt liv och där har personlig assistans en primär roll.	
	Den personliga assistansen, och LSS, är en frihetsreform som skapades av Liberalerna. Det är oacceptabelt att denna reform har urholkats. Vi behöver stärka och återupprätta LSS. Genom att utgå från en helhetsbedömning av behoven i det enskilda fallet ser vi till att de som har behov av assistans får det stöd de behöver, vilket ska vara en självklarhet. De akuta problemen med assistansen idag kräver en kriskommision. Vi vill även införa en LSS-inspektion, med uppdrag att kontrollera och följa upp att lagens intentioner följs och den enskildes rättigheter uppfylls. Så kommer vi bort från vanvård, icke verkställda beslut och fusk, och kan istället ge frihet till de som behöver.	
	Moderaterna värnar om att lagstiftningen gällande LSS och personlig assistans ska utformas så att de människor som behöver samhällets stöd allra mest ska få det. Moderaternas prioriteringar är att alla individer ska ha rätt till en individuell rättssäker prövning av sin förfrågan om rätt till personlig assistans och säkerställa att utredningen med målsättningen att få på plats ett statligt helhetsansvar för personlig assistans tas tillvara och genomförs.	
	Att rädda och utveckla rätten till personlig assistans är en prioriterad fråga. Som vi beskrev i svaret på fråga 3 har vi tagit initiativ till att staten ska vara ensam huvudman och att samtliga hjälpmoment för alla grundläggande behov ska ge rätt till personlig assistans. Därutöver vill se över makeansvaret, utreda ett inkluderande av föräldraskap och arbete i de grundläggande behoven, se över bedömningen av det grundläggande behovet personlig hygien, utvärdera 65-årsgränsen i assistansersättningen och skapa en långsiktigt hållbar finansieringsmodell för timersättningen. Vi vill också ändra terminologin ”väsentligt ändrade förhållanden” till ”väsentligt ändrade behov”. Detta för att förtydliga att det ska vara den enskildes faktiska behov som ska vara avgörande för rätten till assistans – inte det förändrade förhållandet i sig.	
	Vi tror att det statliga huvudmannaskapet kommer leda till mer likvärdiga bedömningar över hela landet och till förbättrade möjligheter till personlig assistans. Vi vill även verka för en översyn av de grundläggande behoven så att de ursprungliga intentionerna med lagen bibehålls där samtliga grundläggande behov ska vara assistansgrundande.	

FOTO: DREAMSTIME

Fråga 5 **Anhöriga**

Socialstyrelsen har nyligen tagit fram underlag till en nationell strategi för anhöriga. Där framgår att var femte svensk ger vård och stöd till en närstående. Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka) anger att det sammanlagda värdet av anhörigas insatser motsvarar 194 miljarder kronor om året och 150 000 per år går ned i arbetstid eller slutar arbeta för att kunna hjälpa sina närstående.

Vad vill ditt parti göra för att förbättra de anhörigas situation?

Parti	Svar	Vad tycker du?
V	När vård och stöd inte räcker till tvingas anhöriga, särskilt kvinnor, att ta ett allt större ansvar. Vänsterpartiet menar att anhöriga aldrig ska behöva gå ned i arbetstid eller sluta jobba för att behöva hjälpa sina närstående. Samhällets stöd ska vara starkt även till anhöriga för deras välmående.	
	Den socialdemokratiska regeringen har nyligen beslutat om Sveriges första nationella anhörigstrategi. Syftet är att stärka anhörigperspektivet inom vård och omsorg liksom göra stödet till anhöriga mer likvärdigt över landet. Inom ramen för strategin ger regeringen bland annat tre uppdrag till Socialstyrelsen; uppföljning av anhörigperspektivet inom hälso- och sjukvård och omsorg, uppföljning av det stöd som regioner och kommuner erbjuder anhöriga samt uppdrag att ta fram stöd till arbetsgivare, beslutsfattare inom hälso- och sjukvård, omsorg m.fl. Dessutom utökas statsbidraget för organisationer som stödjer anhöriga.	
	Vi vill generellt stärka anhörigas situation. Vi driver t ex att syskon till barn med insatser enligt LSS ska ha rätt till egna insatser, och att föräldratid för de barnens särskilda behov behöver räknas in. Att det finns krav i socialtjänstlagen på stöd till anhöriga är bra, men fungerar inte alltid bra. En uppdaterad nationell strategi för dessa frågor är angelägen. Övergripande behövs särskilt stöd, att kunna träffa andra i samma situation, lätt få insatser som avlastning och avlösning, samt information och utbildningsinsatser. En fungerande vård är a och o för anhöriga. När man är trygg med att vården fungerar är det till största hjälp för anhöriga. Att inte ständigt vara orolig och behöva strida för att se till att rätt insatser ges - det gör verklig skillnad.	
	Många människor i Sverige vårdar, hjälper eller stödjer en nära anhörig. Anhöriga fyller en allt viktigare roll och är ofta en nyckelfaktor för att patienten ska känna sig trygg i vårdsituationen. I syfte att ge anhöriga ökade möjligheter att klara av livspusslet och ge sina närstående stöd vill vi se ett förbättrat och sammanhållet anhörigstöd. En nationell strategi för stöd till anhörigvårdare bör tas fram. Vi vill också se en utredning om en ny lag som bygger på en modell av lagen om ersättning för vård av barn (VAB) eller andra reformer som underlättar för anhörigvårdare.	

Parti	Svar	Vad tycker du?
	Möjligheten för anhöriga att arbeta som assistenter är viktig, men statens måste ta sitt ansvar så att inte närstående får bära för stor del av bördan. Samtidigt är det önskvärt att särskilt barn även har externa assistenter. Kommunerna ska aktivt stödja barn med funktionsnedsättningar och deras föräldrar i barnens vuxenblivande så att en smidig övergång till vuxenlivet kan ske. Vi har drivit på för att stärka assistansen länge, och motionerar nu för att den stärkning av assistansen som föreslagits ska genomföras på tre år, istället för de fem år regeringen föreslår. Den som har behov av assistans kan inte vänta på krånglig byråkrati. Genom våra förslag kommer fler få tillgång till assistans, och mer assistans att ges. Detta avlastar de anhöriga. Vi vill även se att helhetsbedömningar görs efter behov, inte diagnos. Olika personer har olika behov, och målet ska vara att den som behöver hjälp och stöd ska få det utefter sina förutsättningar och behov.	
	Moderaterna föreslår att regeringen ger i uppdrag att utreda förutsättningarna för att anhörigstödjare ska vara en naturlig del av en trygg och jämlik vård av kognitiva sjukdomar. Det finns mycket som talar för att det psykosociala stödet och hjälpen till anhöriga som drabbats av att ens partner har kognitiva sjukdomar bör standardiseras. Anhörigstödjare kan göra stor nytta i att stödja familjer under hela sjukdomsförloppet.	
	Vi är glada att regeringen äntligen presenterat den strategi vi efterfrågat. Nu kommer den viktiga delen med genomförande i hela landet. Kristdemokraterna föreslår vidare att ett tydliggörande förs in i socialtjänstlagen som innebär att socialtjänsten i samband med biståndsprövning och uppföljning av insatser till en person särskilt ska uppmärksamma anhörigas situation. Om behov finns ska anhöriga och närstående erbjudas lämpligt stöd. Hälso- och sjukvårdens ansvar för att stödja anhöriga exempelvis genom att informera och vid behov utbilda anhöriga bör tydliggöras.	
	Vi har ett förslag som fokuserar på ett utökat anhörigstöd till föräldrar som har barn med funktionsnedsättningar, den samordnande koordinatorn ska hjälpa familjen med allt det administrativa och verka som en länk mellan familjen och exempelvis Försäkringskassan, en fast myndighetskontakt. Syftet är avlastning och att föräldrarna ska känna en större trygghet att fokusera på omhändertagandet och vardagslivet och mindre fokus på betungande administration. Det tror vi kommer leda till ökad livskvalité, bättre möjligheter till förvärvsarbete och minskad sjukskrivning.	

ANNONS

Det handlar om dig!

På väg...igen

kurs för dig med förvärvad hjärnskada

Läs mer om våra kurser på

furuboda.org

FURUBODA
Folkhögskola

Fråga 6

Hjärnskadekoordinatorer

Ett sätt att stötta personer med förvärvad hjärnskada och deras anhöriga är att tillsätta hjärnskadekoordinatorer i varje region. En hjärnskadekoordinator kan lotsa personer rätt och tipsa om de resurser som finns. Funktionen kan fungera som en oberoende resurs. I dagsläget finns dock funktionen hjärnskadekoordinator endast i sex av landets 21 regioner.

Hur vill ditt parti arbeta för att tillsätta hjärnskadekoordinatorer i varje region?

FOTO: DREAMSTIME

Parti	Svar	Vad tycker du?
V	Vård och stöd för personer med förvärvad hjärnskada ska vara jämlik i hela landet. Vi anser att det krävs ett ökad statligt inflytande över den ekonomiska fördelningen och ökade resurser för att t.ex. kunna tillsätta hjärnskadekoordinatorer i varje region.	
	Vi välkomnar de initiativ som tas för att koordinera sjukvårdens olika insatser genom så kallade vårdkoordinatorer. Arbetet för att utveckla och införa dessa bör ske av sjukvårdshuvudmännen och vi ser gärna att varje region tar initiativ och fattar beslut om hur sådan verksamhet ska organiseras. Vi förutsätter att regionerna tar del av framgångsrika arbeten i andra regioner och drar nytta av erfarenheter.	
	Även om det är en regional fråga exakt hur man väljer att organisera detta tror vi detta kan vara ett mycket bra sätt. En struktur, veta vart man kan vända sig är alltid av väldigt stort värde, en trygghet för individen och dessutom tidsbesparande. Vi medverkar gärna till att sprida information via miljöpartistiska regionpolitiker om funktionen och vilka erfarenheter som dragits.	
	En hjärnskadekoordinator kan tillföra och se till att kunskapsnivån inom området höjs och sprids till berörda, både olika vårdgivare, patienter och anhöriga. Men det direkta uppdraget och ansvaret för att ge varje person rätt rehabilitering och vård bör ligga på den fasta läkarkontakten i primärvården.	
L	Vi arbetar aktivt för att se till att individen har god tillgång till vård oavsett var i landet hon befinner sig. Varje sjukvårdsregion måste se till att det från den högspecialiserade vården sprids kunskap och funktioner som stödjer vårdkedjorna. Hjärnskadekoordinatorer kan vara en viktig del i detta. Liberalerna har varit pådrivande för koordinatorer inom stroke-vården och vi ser detta som en viktig fortsättning.	
M	Moderaterna föreslår att regeringen ger i uppdrag att utreda förutsättningarna för att kontaktsjuksköterskor, som en slags koordinator av vården, ska kunna vara en naturlig del av en trygg och jämlik vård av kognitiva sjukdomar. Det finns mycket som talar för att det psykosociala stödet och hjälpen till anhöriga som drabbats av att ens partner har kognitiva sjukdomar bör standardiseras. Kontaktsjuksköterskor kan göra stor nytta i att stödja familjer under hela sjukdomsförloppet.	
KD	Se svar tidigare om tillkännagivande om koordinatorstöd.	
	Regionerna är ansvariga över hur de bedriver vården i sina respektive regioner. Det kan finnas ett varierande behov beroende på vart i landet man bor och där regionerna ställt olika analyser. Sverigedemokraterna har tidigare föreslagit möjligheten att fortsätta satsningen med rehabiliteringskoordinatorer som ska assistera patienten dels i kontakten med Försäkringskassan men också mot vården.	

Fråga 7 **Forskning om hjärnskador**

I Hjärnkrafts medlemsenkät rankades också hjärnskadeforskning högt. Det krävs mer kunskap. Det kan handla om nya behandlingsmetoder eller utvärdering av befintliga metoder. Den kunskap som finns behöver nå ut i hälso- och sjukvården och implementeras på klinikerna. För detta krävs att medel och resurser fördelas till forskning inom området.

Hur vill ditt parti arbeta för att öka resurserna till hjärnskadeforskning?

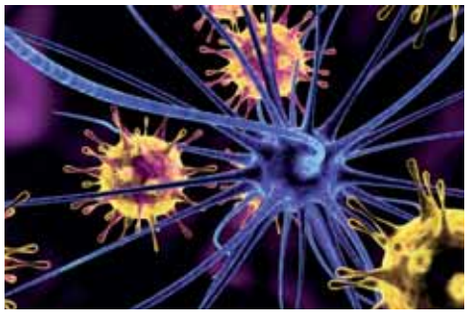

FOTO: DREAMSTIME

Parti	Svar	Vad tycker du?
V	Det är angeläget att stödja forskning kring ojämlikhet i hälsa och hälsoskillnader mellan kvinnor och män liksom forskning om funktionsnedsättning och hälsa. Det är även viktigt att den medicinska forskningen står fri från läkemedelsindustrin och andra ekonomiska intressen och att forskningsresultaten står till allas förfogande. Det arbete som utförts av många läkemedelskommittéer har bidragit till en förbättrad medicinanvändning och lägre kostnader. Det är också mycket viktigt att stödja producentobunden forskning och information om läkemedel. Också forskning kring alternativ till läkemedelsbehandling bör få ett utökat statligt stöd.	
	Vi är positiva till att öka anslagen till medicinsk forskning på alla områden, inklusive forskning som rör hjärnskador. Regeringen har under innevarande period ökat anslagen till medicinsk forskning och life science. Vi ser gärna ytterligare satsningar inom detta viktiga forskningsområde.	
	Vi vill verka för att forskningsanslagen är tillräckligt stora, utan att detaljstyra, för att möjliggöra detta. Miljöpartiet har under vår tid i regeringen bidragit till förstärkta anslag på forsknings- och innovationsområdet, men fortsatta satsningar behövs.	
	Den medicinska forskningen är viktig och central för vårdens utveckling. De resurser som läggs på forskningen behöver användas effektivt. Svensk forskning behöver ha förutsättningar att hävda sig i den internationella konkurrensen. På så vis kan också svensk forskning locka till sig såväl kompetens som investeringar. Samtidigt behöver det internationella samarbetet fungera väl så att vi har möjlighet att dra nytta av uppnådda forskningsresultat.	
L	Vi vill att alla regioner ska ha ett lagstadgat uppdrag att aktivt bidra till forskning, att bedriva utveckling och underlätta innovation. Både offentlig och privatdriven vård ska ha ett ansvar att bidra till detta. Det behöver bli lättare för anställda att få gehör för idéer och innovationer och öka möjligheten till verksamhetsnära utveckling för alla yrkesgrupper. Varje region eller vårdgivare behöver en struktur för innovation och för att genom mentorskap säkra kunskapsöverföring till nästa generations medarbetare.	
M	Moderaterna anslår 300 miljoner kronor mer än regeringen i kommande statsbudgetar till Vetenskapsrådet, som kan användas till medicinsk forskning.	
KD	Dagens 21 självbestämmande regioner är ett stort hinder för forskning inom life science och hälso- och sjukvården inklusive hjärnskadeforskningen. Föråldrad organisation begränsar möjligheten att tillgängliggöra hälsodata för forskning och att rekrytera patienter till studier från hela landet. Vårt förslag om ett samlat nationellt ansvar för hälso- och sjukvården skulle undanröja de administrativa hinder som organisationen med 21 regioner utgör för kliniska prövningar och utvärderingar av befintliga metoder, och främja implementering samt kunskapsspridning om nya behandlingsmetoder.	
	Sverigedemokraterna ställer sig positiva till forskning på livsvetenskap generellt, andelen kliniska studier har minskat under årens lopp och det behövs ett omtag och mer satsningar på forskning. Utvecklingen av både läkemedel och behandlingar går framåt men som ni säger så behövs mer resurser, framförallt mot bakgrund av att forskning och utveckling är förenat med risker och höga kostnader.	

FOTO: DREAMSTIME

Fråga 8 **Komplettering**

Arbetar ni i ert parti på något annat sätt för att underlätta situationen för personer med förvärvad hjärnskada, till exempel i skola, arbetslivet, inom vården eller för personer över 65 år?

Kommentera vad ert parti vill åstadkomma.

Parti	Svar	Vad tycker du?
V	Varje människa har rätt att genom arbete bidra till sin egen försörjning. Allas rätt till arbete är ett effektivt sätt att bygga ett samhälle där alla människor med sina olika erfarenheter är en tillgång. Arbete är viktigt för den personliga utvecklingen, för goda levnadsvillkor samt full delaktighet i samhället. Personer med funktionsnedsättning som söker jobb ska bemötas utifrån sina resurser och tillgångar och inte utifrån vilka hinder som finns. Vänsterpartiet anser att skyddet mot diskriminering av personer med funktionsnedsättning i arbetslivet måste säkerställas. Aktiva åtgärder mot diskriminering ska vidtas och funktionshinderperspektivet måste förstärkas i det systematiska arbetsmiljöarbetet.	
	Förutom förstärkning av den personliga assistansen (nämns i fråga 4) vill vi fortsätta arbetet med att förstärka sjukvården, inte minst primärvården, med bland annat införande av fast läkarkontakt, vilket har stor betydelse för personer med funktionshinder och kroniska sjukdomar. Vi har nyligen genomfört den största förstärkningen av sjuk- och aktivitets-ersättningen på många år samt sänkt skatten för denna grupp. Vi kommer att fortsätta göra satsningar för att stärka tryggheten för de personer som har störst behov av samhällets stöd i vardagen.	
	Skolan ska främja alla elevers lärande och möjlighet att nå sin fulla potential, och alla elever ges det stöd och den hjälp som de behöver oavsett utgångsläge. Det ska inte bero på vilken skola man går i om man får rätt stöd. Mp drev igenom läsa-skriva-räkna-garantin, en stärkt rätt för elever att få de stödinsatser de har behov av redan tidigt i sin skolgång. Vi vill bygga ut elevhälsan så att den blir mer tillgänglig för eleverna och ett tydligare stöd för lärarna. Samverkan mellan elevhälsan, socialtjänsten och den allmänna hälso- och sjukvården behöver utvecklas. Ingen elev ska falla mellan stolarna – även elever med omfattande behov av stöd måste ges en långsiktig och trygg skolgång. Vi driver på för bättre möjligheter för arbetsintegrerande företag. Vi vill se förstärkta insatser på arbetsförmedlingen för personer med funktionsnedsättningar och förbättrade regelverk runt arbetshjälpmedel. Det måste vara snabbt och enkelt att få. Vi vill se utökad möjlighet att pröva på arbete eller studier för personer med sjuk- respektive aktivitetsersättning. Alla unga som vill och kan ska få sommarjobb. Vi har medverkat till förstärkning av garantinivån i sjuk- och aktivitetsersättningen, men nivån behöver höjas. Tidsgränserna vid 65 år för stöd eller insatser behöver ses över.	
	Det behövs ett större fokus på hur personer med funktionsnedsättning kan få bättre möjligheter att delta i samhället och försörja sig själva. Det behövs också förbättrade möjligheter till utbildning för personer med funktionsnedsättning. Det kan finnas behov av att studera till ett nytt yrke eller fortbildning för att vara kvar på arbetsmarknaden trots en skada. Det kan handla om möjligheten att finansiera sina studier. Vi vill också se över möjligheten till personlig assistans efter 65 år i en utredning. Centerpartiet tar fram en ny politik kring funktionshinderpolitiken och presenterar förslag senare i vår.	
L	Vi arbetar på alla fronter för att alla ska få den hjälp de behöver för att kunna leva fria och värdiga liv. På sikt är ambitionen att den övre åldersgränsen för att få assistans ska avskaffas. Då skulle personer över 65 år, som har assistans, få rätt att vid behov få den utökad och de som inte har assistans, få rätt att få den insatsen om de är kvalificerade. Inom skolan behövs ett genomgående arbete för elevers skull, men även för lärare och föräldrar. Dels handlar det om att kunskapen är tillräckligt hög för att tillgodose olika behov, dels om att öka tillgängligheten. Inom vården arbetar vi, bortsett från att återupprätta och stärka LSS, som beskrivits tidigare, med att öka tillgängligheten till god vård över hela landet. När det gäller personer med förvärvad hjärnskada finns det många andra politiska områden; i allt från stadsplanering till arbetsvillkor arbetar L aktivt för att se till att alla ska kunna delta i samhället och leva i den frihet de har rätt till.	

	Moderaterna la i höstas fram ett program gällande kognitiva sjukdomar i motionen Patienten har rätt till trygg och jämlik vård av kognitiva sjukdomar. I den föreslår vi att regeringen ska ge i uppdrag att ta fram och genomföra en gemensam nationell strategi för kognitiva sjukdomar. Vi föreslår vidare att arbetet med den nationella cancerstrategin ska användas som modell för arbetet med att ta fram en nationell samlad strategi för kognitiva sjukdomar. Dessa frågor behöver prioriteras i vården.
	I skolan vill vi ha fler specialpedagoger och utökad möjlighet till undervisning i mindre grupper. I arbetslivsområdet avsätter vi resurser för att stärka arbetsintegrerade sociala företag och införa så kallade matchningsanställningar för att minska den osäkerhet som kan finnas i en anställningssituation kring en person med funktionsnedsättning. Ett företag eller en kommun kan då anställa en person med funktionsnedsättning på lönebidrag och sedan ”låna ut” personen till ett mindre företag som inte behöver ta det fulla arbetsgivaransvaret. Då kan både företaget och personen som söker jobb prova hur det fungerar under en begränsad tid. Det arbetssättet har visat sig vara framgångsrikt för att öppna dörrar för de som alltför ofta inte får chansen till jobb. Inom vården vill vi, som beskrivit i tidigare svar, ha ett nationellt ansvar för hälso- och sjukvården och nationella riktlinjer för rehabilitering och hjälpmedel men vill också se ett nationellt ramverk när det gäller avgifter för hjälpmedel och medicintekniska produkter. Nyligen fick vi också stöd i riksdagen för vårt förslag om att det ska finnas tillgång till en medicinskt ansvarig rehabiliterare (MAR) i alla kommuner. Vi ser över möjligheten att personer som förvärvar (en icke-åldersrelaterad) hjärnskada efter 65 års ålder ska få rätt till personlig assistans.
	Vi har ett helhetsfokus oavsett ålder för äldre, där det ska finnas stöd av en äldreombudsman som ser till den äldres behov, oavsett om det är med anledning av funktionsnedsättning, vårdbehov eller hälsofrämjande verksamhet. Vi vill även se en samordnad individuell plan, SIP, ska alltid upprättas, från både socialtjänst och hälso- och sjukvård och tillsammans med den person som har behov av stöd. Det gäller oavsett personens ålder eller problem. Planen ska tydliggöra vem som gör vad och när. Vi menar att en sådan plan ska upprättas redan vid första besöket. Detta för att säkerställa att rätt insatser sätts in från början.

ANNONS

VALJEVIKEN
Telefon: 0456-151 15

Folkhögskola för dig med förvärvad hjärnskada!

På Valjeviken folkhögskola i Sölvesborg kan du få utbildning i kombination med rehabilitering och träning. Valjeviken är specialister inom neurologisk rehabilitering och hela anläggningen är tillgänglig för dig med rörelsehinder.

Valjevikens folkhögskola erbjuder:
Behörighetsgivande utbildningar
Intressebaserade utbildningar
Yrkesutbildningar
Samverkanskurser med funktionshinderorganisationer
– *diagnoskunskap, kultur, rekreation*
Kortkurser inom olika intresseområden
Tillgänglig miljö/anpassat boende
Kombination m. rehabiliteringsinsatser
- för dig med neurologisk diagnos/förvärvad hjärnskada
Dygnet runt assistans

På Valjeviken arbetar vi i ett inkluderande perspektiv. Du söker ingen särskild utbildning för hjärnskadade utan du väljer bland våra utbildningar efter intresse och vi gör det möjligt med individuell anpassning av studierna.

För dig med förvärvad hjärnskada ligger kognitiv vila, avbrott för träning hos fysioterapeut, arbetsterapeut, logoped insprängt i schemat. Alla har en egen individuell studie- och rehabplanplan vilket gör att du studerar i din egen takt.

Nyfiken? Kontakta oss så berättar vi mera.
Vill du istället komma på specialiserad neurologisk rehabilitering under 2-4 veckor, se vår hemsida.

valjeviken.se / info@valjeviken.se

FOTO: DREAMSTIME.

HJÄRNSKAKNINGSSEKTIONEN

Utbildningsdag om hjärnskakning den 26 september - Boka in dagen

Den 26 september i år arrangerar Hjärnkrafts Hjärnskakningssektion en digital utbildning om hjärnskakningar. Utbildningen kommer äga rum på eftermiddagen kl 13:00-16:30. Inbjudan kommer inom kort.

TEXT: GUSTAV HALLBERG
gustavhallberg@hjarnkraft.se

Utbildningen kommer att bestå av fyra föreläsningar med tillhörande frågestund. Vi har den stora äran att presentera följande föreläsare till den här eftermiddagen:

Jan Lexell, professor i rehabiliteringsmedicin vid Lunds universitet och överläkare vid Skånes universitetssjukhus. Han introducerar ämnet hjärnskakningar och beskriver dess komplexitet.

Eric Thelin, docent i experimentell neurologi, Karolinska Institutet, ST-läkare i neurologi, Karolinska Universitetssjukhuset. Han föreläser om symtomatisk behandling vid hjärnskakning och förslag på åtgärder i Region Stockholm.

Neurocampus, en specialiserad mottagning som erbjuder fysioterapeutisk rehabilitering för dig som patient med neurologiska sjukdomar eller tillstånd, eller smärta kopplat till neurologiska besvär. De föreläser om rehabilitering efter hjärnskakning med kvarstående symtom.

Tony Pansell, docent, legitimerad optiker vid S:t Eriks Ögonsjukhus och universitetslektor vid Karolinska Institutet. Han föreläser om synbesvär efter hjärnskakning.

Boka gärna in datumet redan nu och håll utkik efter anmälan till utbildningen i Hjärnkrafts kanaler.

NYHETER PÅ HJÄRNSKAKNINGSGUIDEN

Vi har lanserat en ny sida på Hjärnskakningsguiden anpassad för barn med hjärnskakning och deras behov. Vi har sammanställt material om hjärnskakning och barn som tidigare tagits fram i samarbete med Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft. De delar som vi valt att lyfta fram berör:

- Översiktlig information om hjärnskakning hos barn.
- Modeller för barns återgång till både skola och aktivitet.
- Tips till personer i barnets omgivning.

Innehållet på Hjärnskakningsguiden utvecklas kontinuerligt. Har du idéer eller tips som du skulle vilja se på Hjärnskakningsguiden så kontakta oss gärna via hjarnskakning@hjarnkraft.se.

EFTERLYSNING - SOCIAL MEDIA MANAGER TILL HJÄRNSKAKNINGSGUIDEN

Har du har erfarenhet av sociala medier och är intresserad av att hjälpa till att öka kunskapen om hjärnskakningar? Vi letar efter en social media manager som vill utveckla våra kanaler, interagera och bygga relation med våra målgrupper samt arbeta med annonsering och löpande uppdatering. Uppdraget är ideellt och arbetet bedrivs i nära samverkan med ett redaktionsråd. Vill du veta mer? Eller känner du någon som kan vara intresserad så mejla gärna asamaria.wallin@hjarnkraft.se så berättar vi mer om oss och rollen.

NORDISKT SAMARBETE MED FOKUS PÅ HJÄRNSKAKNING

Hjärnskakningssektionen och Hjärnskakningsguiden har inlett ett nordiskt samarbete med de danska och norska systerorganisationerna för hjärnskakning. Som ett första steg i samarbetet blev Hjärnkrafts Hjärnskakningssektion inbjudna till konferensen, "National konference om hjernerystelse", i Köpenhamn den 24 maj.

På plats på konferensen fanns fyra representanter från Hjärnkraft. Det var en mycket spännande dag fylld med lärdomar och idéer att ta med sig hem till Sverige. Vi är oerhört tacksamma över att vår samarbetspartner Hjernerystelseforeningen bjöd in oss och att vi fick informera om Hjärnskakningsguiden.

På konferensen fanns dessutom deltagare och föreläsare från Norge. Att få höra om hjärnskakningar ur våra grannländers perspektiv kändes som sagt mycket inspirerande och nyttigt. Generellt kan man väl säga att vi har mycket gemensamma utmaningar i våra respektive länder. Inte minst att vi alla brottas med dåliga underlag och bristande evidens i hur man ska rehabilitera vid långvariga besvär efter hjärnskakning. Vi möter även en bristande förståelse i samhället för vilka konsekvenser en hjärnskakning kan medföra för den drabbade.

Samtidigt som vi står inför många liknande utmaningar fick vi höra om olika approacher och tillvägagångssätt för att möta dessa från våra nordiska kollegor. Bland annat presenterades intressanta samarbeten som inkluderade ett flertal professioner vilket väl illustrerar vikten av samarbete och av att vi vidgar våra samarbeten över nationsgränserna. Denna konferens blir förhoppningsvis ett startskott för många givande och intressanta projekt.

KONSENSUS-KONFERENS

Nästa internationella samarbete som vi inom Hjärnskakningssektionen på Hjärnkraft nu blickar fram emot är resultatet från den internationella konsensus-konferensen inom hjärnskakningar. Konferensen är den sjätte i ordningen och kommer äga rum 27–29 oktober i år. Resultatet från denna konferens kommer sannolikt ligga till grund för väldigt mycket inom hjärnskakningsområdet de kommande åren. Mer information om denna konsensuskonferens kan för den hjärnskakningsintresserade nås på webbadress: https://www.concussionconference.org

VÄLKOMMEN TILL HJÄRNSKAKNINGSSEKTIONEN

Nu kan du som är medlem i Hjärnkraft välja att även bli medlem i den nystartade Hjärnskakningssektionen. Är du medlem kan du gå till Min sida och logga in med medlemsnummer och lösenord och sedan välja att lägga till Hjärnskakningssektionen.

FÖLJ GÄRNA HJÄRNSKAKNINGSSEKTIONEN:

Facebook: https://www.facebook.com/hjarnskakningsguiden.

Instagram: @hjarnskakningguiden.

Hjärnskakningssektionens nya rollup på den danska konferensen flankeras ovan av fyra representanter från Hjärnkraft.

ANNONS

Fysisk och kognitiv träning i kombination av skapande i ateljé

Våra dagliga verksamheter erbjuder fysisk aktivitet, hjärngympa och olika aktiviteter i ateljén för dig med förvärvad hjärnskada. Vi hjälper även dig som vill arbetsträna på ett företag. Vill du komma på besök – ring så bokar vi en tid. Du ansöker via din handläggare i kommunen.

Dalagatan
Dalagatan 6, Stockholm
frosunda.se/dalagatan
010-130 41 04

AL-gruppen
Brommavägen 2, Solna
frosunda.se/algruppen
010-130 41 04

frösunda. OMSORG

FOTO: PEXELS.

TBE-SEKTIONEN

Succépremiär för TBE-utbildning

Den 27 april hade TBE-sektionen sin första digitala utbildningsdag via Zoom. Dagen ägnade vi åt själva sjukdomen TBE med föreläsningar av Madelaine Nyremo TBE-drabbad, Malin Veje överläkare ,PhD, Infektionskliniken Sahlgrenska Universitetssjukhuset Göteborg och Per Hamid Ghatan specialistläkare i rehabiliteringsmedicin, hjärnforskare, forsknings- och utvecklingschef på Bragée kliniken i Stockholm.

TEXT: JESSICA HÄGG
tbe@hjarnkraft.se

Vi vände oss till en bred publik och ville att föreläsningarna skulle vara bra för både drabbade, sjukvården, anhöriga och övriga som kommer i kontakt med TBE. Vi hade den stora turen att våra föreläsare ställde upp gratis och kunde således ha dagen helt kostnadsfri. Vi fick in över 120 anmälningar varav flertalet var från professionen.

Delar av dagen spelades även in och kan ses på https://hjarnkraft.se/tbe-sektion/.

FÖLJ GÄRNA TBE-SEKTIONEN:

Facebook: Sök efter @TBESEKTIONEN på Facebook eller Messenger.

Instagram: sök på tbesektionen.

Vad handlade dagen om?

Vi inledde med kort information om Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft från förbundssekreterare Cecilia Boestad och även om vad som skulle hända under dagen. De representanter som fanns på plats från TBE-sektionens styrgrupp presenterade sig.

KORT OM FÖRELÄSNINGARNA

Madelaine Nyremo föreläste om sin resa från insjuknandet till idag. Hennes resa genom TBE har varit mycket positiv och lyckad. Hon har fått mycket bra hjälp i sin rehabilitering och har kunnat återgå till sitt jobb som förskollärare.

Malin Vejes föreläsning handlade om sjukdomen TBE, hur den smittar och vad som händer vid insjuknandet. Hon pratade lite om vaccinering och vikten av att göra detta.

Per Hamid Ghatan beskrev hur hjärnan kan drabbas efter en TBE infektion, hur forskningen ser ut inom hjärntrötthet/ME och lite om rehabilitering för detta.

Under föreläsningarna tog vi emot frågor i chatten som moderatorerna ställde till respektive föreläsare.

SAMMANFATTNING

Syftet med TBE-sektionen är att sprida kunskapen kring TBE, ge information till drabbade, anhöriga och vårdpersonal men även att arbeta med preventiva tips och råd. Vår första utbildningsdagsdag ville vi ägna åt detta och det lyckades vi med i och med våra föreläsare.

Dagen blev väldigt bra och allt flöt på, tekniken var med oss och vi hade inga större strul.

Vi fick många positiva reaktioner i chatten och en deltagare skrev att hon gått och tagit sin första dos vaccin i pausen.

Utvärderingarna var till största del positiva med högt snittbetyg, 4,5 på 5-gradig skala. Vi är oerhört glada och stolta över att dagen blev så bra som den blev.

REAKTIONER FRÅN UTVÄRDERINGEN:
"Mycket intressant eftermiddag med bra mix av drabbade och medicinskt kunniga; alla experter ur olika perspektiv. Tack!"
"Jättebra att få information då jag upplever att det är svårt att veta vad det innebär att få tbe och hur det kan bli om man tillhör den gruppen som får restsymtom."
"Tack för en mycket givande utbildningseftermiddag. Allt var bra planerat och genomfört. Lagom nivå och bra innehåll på alla föreläsningar".

AVSLUTNINGSVIS VILL VI rikta ett stort tack till våra föreläsare som gjorde dagen möjlig men även till alla er som deltog som åhörare. Vi kommer att ha fler utbildningsdagar och vår tanke är att nästa ska handla mer om rehabilitering efter TBE för de som har kvarstående besvär.

Vaccinera dig mot TBE. Foto: Dreamstime.

FOTO: PEXELS.

Tipsa oss i tbe-sektionen

Du har väl inte missat att vi har en sida om vaccinering mot TBE? Besök: https://hjarnkraft.se/tbe-vaccinera-dig/

Vi planerar också att bygga upp en sida med tips & råd som vi bland annat samlar från våra onlinemöten. Till att börja med koncentrerar vi oss på fyra områden:

- Hjärntrötthet,
- Balans,
- Hjälpmedel
- Insatser

Hör gärna av dig med tips till vår nya e-post till sektionen: tbe@hjarnkraft.se

Trevlig sommar!

ANNONS - Hjärnkraft är partipolitiskt oberoende och ställer sig inte bakom enskilda partier.

FOTON: DREAMSTIME.

Vi vill växa

Hjärnskadeförbundet har idag tretton länsföreningar och sju lokalföreningar spridda över hela Sverige. Trots det finns det platser där vi inte finns representerade, men där det finns en efterfrågan av en förening som Hjärnkraft. Antalet personer som har en förvärvad hjärnskada ökar för varje år, därför behöver även vår organisation växa.

TEXT: LOTTA NÄSLUND
lotta.naslund@hjarnkraft.se

Av olika skäl läggs ibland föreningar ner eller blir ”vilande”, vilket innebär att det för tillfället inte har någon verksamhet eller styrelse, men har en ambition att bli verksamma igen. Inom Hjärnkraft finns det ett antal ”vilande” föreningar som har medlemmar, men ingen styrelse. Förhoppningsvis finns det några medlemmar där som önskar att deras förening blev aktiv igen och då vill vi gärna att ni hör av er, så hjälper vi till med att bygga en förening igen.
Det har just hänt med Hjärnkraft i Östergötland där vi troligtvis kommer att hälsa en ny förening välkommen! Den har efter många år som vilande fått en injektion av engagerade personer. Samtal förs också med enstaka medlemmar i Västmanland, Gotland och Uppsala, så hoppet är stort att Hjärnkraft ska växa för varje år.

Så här bildas en ideell förening

Ni måste vara minst tre personer för att starta en ideell förening. Börja med att skriva ett förslag till stadgar, som sedan ska diskuteras och beslutas om. Därefter hålls ett första medlemsmöte där stadgar och styrelse beslutas.

Skriv stadgar
De personer som ska bilda föreningen skriver ett förslag till stadgar som fungerar som föreningens regler. Stadgarna ska bland annat innehålla:

- ✓ En utförlig beskrivning av föreningens ideella ändamål.
- ✓ Föreningens namn.
- ✓ Hur beslut ska fattas i föreningen.

Sammankalla till möte när föreningen bildas
På mötet ska följande beslutas och godkännas:

- Föreningen har bildats.
- Stadgarna har antagits.
- En styrelse har valts, och de som ingår i styrelsen.

Det är viktigt att skriva protokoll under mötet där det framgår att ovanstående punkter har beslutats av medlemmarna. I protokollet ska det stå vilka personer som ingår i styrelsen och vilka styrelseposter de har. Protokollet ska skrivas under av minst två personer, till exempel ordförande och sekreterare. Efter det har föreningen bildats och blivit en juridisk person.

Ansök om ett organisationsnummer

Det finns inget krav på organisationsnummer. Däremot måste föreningen ha det om ni ska öppna bankkonto, hyra lokal, ansöka om bidrag eller utföra uppdrag åt företag eller kommuner. Ni ansöker hos Skatteverket. Skicka ansökan, protokoll och stadgar per post. Adressen står på blanketten. Bifoga kopia av protokoll från bildandet och stadgar.

Läs mer på: https://www.skatteverket.se/foreningar

FOTO: TOMAS ERIKSSON.

LÄTT OCH MEDELSVÅR HJÄRNSKADA

ERFARENHETER - KONSEKVENSER - NULÄGE - FRAMTID

KORT OM

När: Den 10 november 2022.
Plats: Medlefors folkhögskola.
Pris: Konferens inkl lunch/kaffe: 695 kr.
Konferens inkl lunch/kaffe medlem: 495 kr.
Delta via länk: 395 kr.
Delta via länk medlem: 195 kr.
Mer info: info@hjarnkraft.se eller 08-447 45 30.
Anmälan: Via qr-koden eller länk till formulär:
https://forms.office.com/r/FGi0wthzvL

MÅLGRUPP

Personer med lättare eller medelsvår hjärnskada och deras anhöriga. Personal inom hälso- och sjukvård, inklusive primärvård, rehabilitering, elevhälsa och akutsjukvård. Beslutsfattare och politiker samt övriga personer med intresse för ämnet till exempel inom skola och idrott.

OM KONFERENSEN

Konferensen ger en insikt i den problematik många med lätta eller medelsvåra hjärnskador drabbas av, erfarenheter och konsekvenser. Hur ser det ut med rehabiliteringen idag och vad behövs framöver. Konferensen arrangeras på plats i Skellefteå och kan även följas digitalt via länk.

FÖRELÄSARE

Niklas Marklund, professor och överläkare, Lunds universitet.

Beatrice Magnusson, med.dr, leg.läkare, region Västerbotten.

Olli Tenovuo, professor och överläkare, Åland.

Britt-Marie Stålnacke, professor och överläkare, Umeå universitet.

Maud Stenberg med.dr, överläkare, Umeå universitet.

Hans Berginström, leg psykolog, med. dr med spec. neuropsykologi, Umeå universitet

Region Skåne planerar för patientkontrakt

Hjärnkraft Skåne följer noga utvecklingen av patientkontrakt i Region Skåne. Patientkontrakten är en del av Region Skånes strategi för ”Framtidens hälsosystem” - en plan för att vården framöver ska vara mer behovsstyrd och patientorienterad, där varken ansvarsområden eller kompetens är lika slutna till olika instanser som de är idag. Man vill helt enkelt att patienter i framtiden inte ska ”falla mellan stolarna” eller på annat sätt fastna i vårdkedjan. Patientutbildningscentrum anordnade ett dialogmöte med oss patientföreningar och vi begav oss därför till Helsingborg för att bidra med vårt perspektiv.

Tanken med patientkontrakten är att de ska ge patienten möjlighet att vara mer delaktig i sin egen vård och nyttja sina egna resurser. Patientens perspektiv ska vara utgångspunkten, och därifrån byggs samarbetet.

VARFÖR BEHÖVS PATIENTKONTRAKT?

Patienter berättar att mycket energi går åt till att få livet i vardagen att fungera, frustation lyfts kring att jag:

… inte vet mitt nästa steg
… inte vet vad jag kan göra själv och vad vården gör
… inte vet vart eller till vem jag ska vända mig
… inte har enkla sätt att ta kontakt
… inte känner mig trygg och inte har någon överblick.

Syftet med Patientkontrakt är att genom en gemensam överenskommelse mellan patient och vårdgivare säkerställa delaktighet, samordning, tillgänglighet och samverkan, med patientens perspektiv som utgångspunkt, menar Sveriges kommuner och regioner. Innehållet i överenskommelsen ska spegla vad som ska ske i vårdkontakterna, när det ska ske och vem patienten ska vända sig till. Det ska vara tydligt både vad patienten och vården ska göra. I första hand ska patientkontrakt erbjudas patienter med omfattande och komplexa vårdbehov.

Hjärnkraft menar att det är viktigt att inte för stort ansvar läggs på patienten, som trots allt är just sjuk, men ser gärna en ökad tydlighet kring vem som ska göra vad och de olika stegen i vårdprocessen.

TEXT: ANNA ARVIDSDOTTER

Patientutbildningscentrum är en del av Skånes sjukhus nordväst. De verkar för utbildning, information och lärande för personal, patienter, närstående och studenter, bland annat genom samverkan mellan patienter, närstående och vårdpersonal. De arbetar med stödpersoner och ger verksamhetsstöd för att utveckla och underlätta involvering av patientperspektiv.

VÄLKOMMEN ATT BOKA NÅGRA PLATSER KVAR!

BARN- OCH FAMILJELÄGER

2022 arrangeras barn- och familjeläger på Valjeviken den 25 - 29 juli 2022.

Mer information finns på hemsidan:

https://hjarnkraft.se/2022/04/08/sommarlager-for-barn-och-familjer/

Hjärnskadeförbundet HJÄRNKRAFT

VÄLKOMMEN TILL

FÖRBUNDSSTÄMMA 2022

KORT OM

När: 15 oktober kl 13 till 16 oktober kl 16.
Plats: Scandic Star Sollentuna, Stockholm.
Program: Skickas ut senast den 15 september.
Pris: Ordinarie pris är 1 800 kr per person. Förbundet subventionerar kostnaden för två deltagare per förening med 50%.
Mer info: info@hjarnkraft.se eller 08-447 45 30
Anmälan: Senast den 31 augusti för ombud och den 30/9 för enskilda medlemmar på mejl till wellamo.ericson@hjarnkraft.se.

PÅVERKA HJÄRNKRAFT

Ta chansen att påverka Hjärnkrafts verksamhet framöver genom att delta vid diskussionerna under förbundsstämman. Såväl läns- och lokalföreningar samt enskilda medlemmar är välkomna.

Mer info: Kontakta förbundssekreterare Cecilia Boestad, cecilia.boestad@hjarnkraft, 08-447 45 33.

OMBUD

Det är ombuden som har rätt att fatta beslut vid förbundsstämman. Ombuden väljs på respektive länsförenings årsmöte bland dess medlemmar. Valbar som ombud är den som betalt sin medlemsavgift för det år som stämman äger rum. Varje länsförening har rätt att sända två ombud, samt ytterligare ett ombud för varje påbörjat 50-tal medlemmar utöver 50 medlemmar, dock högst fem ombud. För ombuden utses ersättare. Förbundsstyrelsens ledamöter kan inte utses som ombud. Senast den 31 augusti 2022, behöver förbundskansliet anmälan för ombud och ersättare.

VÄLKOMMEN SOM MEDLEM

Enskild medlem har rätt att närvara på förbundsstämman. Kravet är att man gjort en skriftlig anmälan till förbundskansliet senast två veckor före stämman.

Kontakta kansliet på: info@hjarnkraft.se eller 08-447 45 30

FOTON: DREAMSTIME.

Landet runt Gävle

Årsmöte på Tönnebro Värdshus

Den 2 april samlades 18 medlemmar/assistenter för årsmöte i Hjärnkraft Gävle. Efter årsmötet bjöd föreningen på lunch och sedan var det dags för vår inbjudna gäst Maria Berglin, från Anhörigcenter i Gävle. Hon informerade om deras verksamhet och bjöd in våra medlemmar till olika träffar och aktiviteter som Anhörigcenter arrangerar.

TEXT & FOTO: KARIN SJÖHOLM

Landet runt Västra Götaland

Årsmöte i Västra Götaland

I år samlades vi på Rasta i Vårgårda där Richard Norling valdes till ordförande för mötet. Han guidade oss på bästa sätt igenom dagordningen och inga protester mot verksamhetsberättelsen hördes.

Ett negativt besked kom under Övriga frågor att Skaraborgs-föreningen kommer, på inrådan av förbundet, att helt läggas ned och medlemmarna föras över till Borås/Sjuhärad. Vi hade hoppats på en vilande förening men så blev det tyvärr inte. Efter årsmötet hölls ett konstituerande möte där den omvalda styrelsen deltog.

TEXT: ULRIKA BOHL **FOTO:** INGVAR HANSSON

Landet runt Västerbotten

Ann-Catrin Dannberg, Hjärnetkontakt i Hjärnkraft Umeå.

Crossfit för alla

Crossfit - en träningsform inom samarbetet Hälsa för alla, Hjärnkraft Umeå och NEURO Umeåbygden.

En vår med skratt, svett, starkare och rörligare kroppar. Kroppen blir följsam och hjärnan klartänkt när man rör på sig. Träningen fortsätter i höst.

TEXT: ANN- CATRIN DANNBERG & CAMILLA BJÖRNEHALL
FOTO: PRIVAT

Medlemmar i Hjärnkraft och NEURO Umebygden deltar på en introduktion till ett träningspass i Garaget Crossfit.

Hjärnkraft Örebro arrangerade folkrace

Lördagen den 21 maj var en dag i racingens tecken – med fart och fläkt i skogarna på Närkesslätten. Medlemmarna i länsföreningen begavs sig till Kvarntorp utanför Kumla för att köra folkrace på ortens motorbana.
Det var en fartfylld dag där däcken gnisslade och gruset yrde. Medlemmarna hade dock all nödvändig skyddsutrustning som krävdes; däribland hjälm och benskydd. Efter en stunds körning bjöds det på hamburgare och bröd samt dricka.
Arrangör var Kumla Funktionshindrades Motorklubb, KFMK, som i år firar 25 år. Totalt 11 medlemmar anslöt. De var mycket glada och tacksamma över evenemanget när de åkte hemåt på eftermiddagen.

TEXT: CHRISTIAN KANVIK
BILD: ANNICA MOBERG

Sök anslag från Hjärnskadefonden

Det finns 250 000 kronor att söka från Hjärnskadefonden 2022. Sista ansökningsdag är den 15 augusti. Ansökan ska ske på en särskild blankett som finns på Hjärnkrafts hemsida.

QR-kod till ansökan. Länk:
https://forms.office.com/r/6mKeqj23fs

Hjärnskadeförbundet HJÄRNKRAFT

Notera datumen 10-11/11 2022

Att leva hela livet

2022 års konferens om förvärvade hjärnskador går av stapeln torsdag och fredag den 10 & 11 november

Efter ett uppehåll under covid-19 är Hjärnkraft Göteborg tillbaka med konferensen Att leva hela livet. Årets tema blir anhörigfrågor med inriktning på anhöriga till personer med en förvärvad hjärnskada. Förutom föreläsningar och panelsamtal kommer det också finnas plats för utställare.

Program: skickas ut under augusti månad.

Anmälningsformulär: kommer då att finnas på Hjärnkraft Göteborgs hemsida https://hjarnkraft.se/goteborg, men redan nu kan du ringa 031-24 32 34 eller mejla info@hjarnkraftgoteborg.se om du vill anmäla dig eller veta mer – eller om du har idéer som passar årets tema.

Målgrupp: Anhöriga/närstående samt alla som arbetar med eller kring någon med en förvärvad hjärnskada: anhörigkonsulenter, personliga assistenter, personal inom vård och omsorg, skolpersonal, biståndsbedömare, politiker och besluts-fattare, funktionsrättsorganisationer och personer med egen skada.

Konferensavgift: 1 900 kronor. För medlemmar i Hjärnkraft som deltar som privatpersoner är priset 1 000 kronor.

Plats: för konferensen blir även den här gången Dalheimers hus, Slottsskogsgatan 12 i Göteborg.

Hjärnskadeförbundet HJÄRNKRAFT Lokalförening Göteborg m o

Landet runt Göteborg

Årsmöte i Göteborg

Vi var 16 deltagare,varav Celine medverkade digitalt via zoom. Dag-Inge öppnade mötet och gav ordet till mötets ordförande Elisabeth Segerdahl. Mötet hölls i god föreningsanda och agendan gicks igenom i sedvanlig ordning. Styrelsen omvaldes och vi avslutade med kaffe och god smörgåstårta. Nu siktar vi mot en bra och lyckad verksamhet under 2022 också!

TEXT & FOTO: LENNART LUNDÉN

Boule 28 april

Tillbaka på kontoret efter dagens boule-turnering. I strålande solsken vid Dalen i Slottsskogen. Heja Heja! Bilden talar för sig själv.

TEXT: ULRIKA BOULE **FOTO:** LENNART LUNDÉN

I webbutiken - via länk: https://hjarnkraft.se/produkt/epilepsihandboken-for-skolan/

Kom ihåg att uppge din mejladress!

Hjärnkraft skickar ut information och inbjudningar till utbildningsdagar, aktiviteter och webbinarier mm. Det når dig snabbare och till en lägre kostnad om vi kan använda e-post.

Uppge din e-postadress på Min sida (uppgift om inloggning finns i medlemsbrevet). Du når "Min sida" överst på https://hjarnkraft.se/

eller direkt via länken:

https://medlem.foreningssupport.se/hjarnkraft/open24/public/memberReg/MyPage/Login?renderMode=standalone&module=regmp

Här kan du registrera din mejladress samt kryssa för om du vill ha information från någon av våra nybildade sektioner.

Stort tack på förhand!

Hjärnskadeförbundet HJÄRNKRAFT

ILL: DREAMSTIME

Semesterstängt på förbundskansliet

I sommar stänger förbundskansliet för semester den 11 juli och öppnar åter den 8 augusti. Under den tiden svarar vi sporadiskt på mejl och telefonsvar.

Trevlig sommar

önskar vi på förbundskansliet!

Nytt i webbutiken

Samtalsstöd
för barn och ungdomar

Samtalsstöd för barn och ungdomar är ett visuellt material som synliggör det som är svårt i skolan och på fritiden men också det som fungerar bra i vardagen. Riktar sig till dig som mentor, specialpedagog, psykolog, kurator eller skolsköterska. Åldersgrupp 10-18 år.

Materialet består av ett antal kort med påståenden som läggs ut på ett underlag med kolumnerna SANT – SANT/ FALSKT – FALSKT samt en pedagogisk handledning. När alla påståenden lagts ut blir det tydligt för eleven vad som fungerar/känns bra, lika mycket som det eleven upplever är jobbigt och svårt i skolan. Tanken är att det som kommer fram i samtalet kan ligga till grund för åtgärder, utvärdering och uppföljning.

Målgruppen är i första hand barn/ungdomar som har svårigheter i skolan, t ex med förvärvad hjärnskada, epilepsi, autism, ADHD, psykisk ohälsa eller som genomgått cancerbehandling.

– Att barn ges möjlighet att uttrycka sina tankar och bli delaktiga i förslag och beslut som tas ger trygghet och skapar förutsättningar för metakognition. Min erfarenhet av att samtala med barn har också lärt mig att det oftast underlättar för barnet att ha något att fästa blicken på och få något att ta ställning till, säger Cristina Eklund, specialpedagog och författare som tagit fram materialet.

LÄS MER OCH BESTÄLL på: https://hjarnkraft.se/produkt/samtalsstod-for-barn-och-ungdomar/

Hjärnkrafts skrifter

SKA JAG GASA ELLER BROMSA EFTER HJÄRNSKAKNING - skriften beskriver symtom och svårigheter samt konkreta förslag på åtgärder. Boken bygger på erfarenheter från psykolog, specialpedagog och fysioterapeut i mötet med barn som drabbats av hjärnskakning samt forskning.

BERÄTTELSER OCH FAKTA OM TBE
I skriften beskriver 57 personer i korthet hur det är att leva med TBE eller nära en person med TBE. Ett stort antal ledande TBE-experter svarar på frågor om TBE, viruset och fästingar.

ATT SE SINA FRAMSTEG – ett skattningsmaterial för att utvärdera förmågor och funktioner.

Finns även på engelska:
Recognising My Progress
- a method to estimate your strength and needs after brain injury.

HUR ÄR DET FÖR DIG - underlätta samtal för elever med förvärvad hjärnskada och lärare.

VANLIG HJÄRNSKAKNING - att leva med lätt traumatisk hjärnskada.
Sofie Wennberg skriver om hur skadan påverkar hennes liv. Britt-Marie Stålnacke, överläkare vid NUS skriver om lätta traumatiska hjärnskador.

Modellprojektets rapporter - och sammanfattningar.

Beställ på www.hjärnkraft.se i webbshopen, via tel 08-447 45 35 eller mejl wellamo@hjarnkraft.se.

Hjärnskadeförbundet HJÄRNKRAFT

Semesterkryss

	FRANSK DELIKATESS	TROTS ALLT		OSAGDA		KALLAS ABIGAIL	BELGISK PROVINS	HAR MUGG		DEN HADE ELDARE OMBORD	PERSISKT RIKSMYNT	MC-SPORT / CHAPLIN	
								RALLARSVING / SKENVÄRLD					
		KLOSS / INDIANEN				RIDDARE / FOTAR KÄNDISAR I SMYG							
									DANSANT KELLY / GÄR RUNT				
					GRÄS PÅ TAK / BOND-ADAMS			HÄRFRI / STOD L FÖR I RFSL					
												EXTRA BIDRAG	
			ORT NÄRA WIEN / RUNBÄRARE				FICK LÄMNA SKORNA KVAR						
							SÅDANA RYMMER BLAD		LULEÅ RIDKLUBB		COODER / SPIELBERGRULLE		
		ÄR 1, 3, 5, 7 OCH 9 / FLERA I SAHARA					→			UNDERLAG FÖR KORSSTYGN			FINSK STAD PÅ FINSKA
	ARTISTBRUN / BRUKAR GAMMALT				HAR RÄNDER / JÄMMERORD						MERITLISTA / ÄR 97 % I BLODET		
				TURKISKT SPRÅK / NÄR DATA ÄR SLUT									
		TILLFÄLLIG VISTELSE							MUNSTYCKE / SEXA I ROM				
					FJÄRDE TONEN	MICKLAR / STARKT KAFFE						STYRSPAK	
		RATIONALISERA / KRING											
				GLIDIT / VATTUSKRÄCK					MITT I INGMARS PLÅGOANDE				POETEN ELIOT
					KAN BILLIGT VIN VARA / PAUS								
		ROADE HOVEN / MAN I OMAN					MUSIKKLAV →		HAR FISKAREN FÖR FÅNGST	SPELAR HOCKEY I ÅBO			
			ISRAELITISK KUNG 906-883 F.KR.				↑		GOLFKLASS				SAMLAR AMATÖRTEATRAR
							SVAVEL		JESUS MORMOR / PÅ BIL I KIEV				
			PRECISERAR PLÅT				GAV BILMODELL SITT NAMN						
					ROSENLAGER								

©Bulls

De tre först öppnade rätta lösningar får Sverigelotter. Skicka in lösningen till: Hjärnkraft, Nybohovsgränd 12, 1 tr, 117 63 Stockholm eller mejla in det långa bildordet som går lodrätt i den vänstra raden till info@hjarnkraft.se. Märk kuvertet eller mejlet med Semesterkryss 2022.

Trevlig sommar och kryssa lugnt! / *Kryssred.*

Glöm inte att ange namn och adress.

Namn:.....

Adress: .....

Postadress: .....

Hjärnkrafts föreningar & sektioner

Ny kontaktperson eller adress? Mejla ändrade uppgifter till: info@hjarnkraft.se

Sektioner landsomfattande för särskilda bevakningsfrågor

Hjärnskakning hjärnskakningssektionen@hjarnkraft.se https://www.hjarnskakningsguiden.se/
Unga vuxna unga-vuxna@hjarnkraft.se
TBE tbe-sektionen@hjarnkraft.se https://hjarnkraft.se/tbe-sektion/

Hjärnkraft i Norrbotten
Meta Wiborgh, 070-212 23 96
mwiborgh@gmail.com
Hjärnet: Britta Berggren, 0920-147 46
brittaberggren@hotmail.com

Hjärnkraft i Jämtland
Yvonne Olofsson, 072-7272850
olofsson2@live.se

Hjärnkraft i Värmland
lotta.naslund@hjarnkraft.se

Hjärnkraft i Karlstad
Anette Aronson 054-184 185
hjarnkraftvarmland@telia.com
Hjärnet: Gunilla Axelsson
axelssong@hotmail.com

Hjärnkraft i Örebro
Kansliet 019-673 21 35
orebro@hjarnkraft.se
https://hjarnkraft.se/orebro/
Hjärnet: Maria Wilén, 0587-141 01
maria.vi@telia.com

Hjärnkraft i Västra Götaland
Ulrika Bohl 0702-15 49 00
bohl.ulrika@gmail.com

Hjärnkraft Göteborg
031-24 32 34
info@hjarnkraftgoteborg.se
https://hjarnkraft.se/goteborg

Hjärnkraft Fyrbodal
0760 – 23 99 79
hjarnkraft.fyrbodal@telia.com

Hjärnkraft Skaraborg
Karin Holm 070-521 74 07
karin.holm.kh@gmail.com

Hjärnkraft Borås Sjuhärad
Jan-Olof Dahlin, 0730-20 12 31
jan-olof.dahlin@telia.com

Hjärnkraft i Skåne
046-32 30 90
kansli@hjarnkraftskane.se

Hjärnkraft i Kronoberg
Per-Erik Nilsson
0704-41 32 55
per-erik@hjarnkraft.se
Hjärnet: Per-Erik Nilsson

Hjärnkraft i Blekinge
Per-Erik Nilsson
0704-41 32 55
per-erik@hjarnkraft.se

Hjärnkraft i Västerbotten
Kerstin Granstig Jonasson
070-513 22 96
kgj@taftea.se
vasterbotten.hjarnkraft.nu
Hjärnet: Linda Hellqvist och
Ann-Catrin Dannberg
kontakt@hjarnet.nu

Hjärnkraft Umeå
Birgitta Liontaki, 070-277 37 34
Hjärnet: www.hjarnet.nu
kontakt@hjarnet.nu

Hjärnkraft Skellefteå
Curt Nilsson, 070-631 53 41
curt47@live.se

Hjärnkraft i Gävleborg
Karin Sjöholm
073-836 14 63
karinsjoholm@hotmail.com

Hjärnkraft i Stockholm
Kansli, 08-447 45 31
stockholm@hjarnkraft.se
Hjärnet:
Mats Schalling, 0768-76 27 16

Hjärnkraft i Södermanland
BjörnHallberg
bjornhallberg48@gmail.com

Hjärnkraft i Östergötland
Jonas Högsberg
jonas.hogsberg@telia.com
0704-41 32 55
jonas.hogsberg@telia.com

Hjärnkraft i Kalmar
0480-292 84
kalmar@hjarnkraft.se
https://hjarnkraft.se/kalmar/
Hjärnet: Kerstin Svensson
0499-208 88
Birgitta Rolfsdotter
0485-404 99

Hjärnskadeförbundet HJÄRNKRAFT

B Posttidning
Ej retur
HJÄRNKRAFT
Nybohovsgränd 12 1 tr
117 63 Stockholm

Jag har varit i din sits

Nu använder jag min erfarenhet för att hjälpa andra

Det finns säkert många likheter mellan din väg och den väg som jag har gått. Jag har kämpat, gråtit och slagits för mitt barns rätt till den hjälp och det stöd som han behöver och har rätt till. Idag är min son 25 år gammal och hans vardag är både fin och meningsfull. Så kampen har haft betydelse och det gör att jag idag kan spendera dagarna med att kämpa för andras barn och hjälpa andra att få en vardag likt den vi har idag.

Hos oss på Din Förlängda Arm arbetar jag och mina kollegor dagligen för att alla våra kunder ska få den service och den omtanke som de önskar. Den omtanke som jag önskade att jag fick för 20 år sen.

Vi kan assistans, vi har erfarenheten, vi har hjärtat och vi har viljan. Vi vill skapa en vardag som inte bara ska fungera utan som också bidrar till ökad glädje.

Titta in på vår hemsida eller på vår Facebook-sida och var med och känn glädjen.

Välkommen till oss!

RIKSTÄCKANDE ANORDNARE · BARN OCH VUXNA · EVENEMANG · DIGITAL TIDRAPPORTERING OCH JOURNALFÖRING I COORDINARE

Din Förlängda Arm
Personlig Assistans

DFA-Center Dagverksamhet
Det privata alternativet

Coordinare
TID FÖR OMTANKE

www.dfarm.se · Tel. 0920-155 10

Vi finns också på www.facebook.com/DinForlangdaArm

www.coordinare.se